

Lewis Carroll

Évike Tündérországbán

Kosztolányi Dezső fordítása

Remekírók Retró – A sorozatcím amellett, hogy a jelenkor horizontjából való visszatekintést sugall, jelzi egyúttal azt is, hogy a figyelem olyan klasszikusnak számító írók műveire irányul, melyek kiállták az idő próbáját. Mind a világirodalom, mind a magyar irodalom bővelkedik olyan szépirodalmi alkotásokban – gondolunk itt elsősorban prózai munkákra –, melyek bizonyos okokból eddig vagy elkerülték a szakma figyelmét, vagy idő múltán az érdeklődő közönség várhatóan szívesen látná őket viszont. Olykor hát felfedezésre, máskor pedig újraolvasásra invitáljuk a publikumot, tekintetvetésre, hiszen a remekművek – még ha megkésve is vagy ismételten – méltán érdekelhetik ki az olvasó bizalmát.

Más szóval: klasszikusok eddig (magyarul) ismeretlen névumait vagy kissé talán feledésbe merült alkotásait kínáljuk ezentúl e sorozatban – csemegéül sokaknak.

Lewis Carroll

Évike Tündérországbán

Remekírók Retró 5.

1. Gustave Flaubert: *Két barát*
(*Az első Érzelmek iskolája, 1845*)
2. Gustave Flaubert: *November*
(*Stílusgyakorlat-töredék*)
3. Egon Erwin Kisch: *A leánycsászár*
(*Regény*)
4. Tömörkény István: *Fakadó szerelmek*
(*Lappangó írások*)

Lewis Carroll

Évike
Tündérországbán

Kosztolányi Dezső fordítása

Fáy Dezső illusztrációi

Cédrus Művészeti Alapítvány–Napkút Kiadó
Budapest, 2013

A kötet megjelenését
a Nemzeti Kulturális Alap
támogatta

Nemzeti Kulturális Alap

Az anyagot gyűjtötte, szerkesztette,
a szöveget gondozta
Szegi Enikő

Lektor
Dobás Kata
Balla Csenge Mikolt

© Fáy Dezső jogutódjai, 2013
© Napkút Kiadó, 2013

*Arany délután volt.
Kimentünk a tóra.
Három kis unokám,
Évi, Ili, Dóra
Evezett, kormányzott
És telt-múlt az óra.*

*Három buncut kislány
S vágyuk annyi volt csak,
Hogy meséljek nekik,
Míg libeg a csolnak.
Mi mást tebettem hát,
Ha ők parancsolnak?*

*Szólt az első: „Kezdd el,
Mondd a mesét, babó” –
A második kérlel:
„Tréfásat, nagyapó” –
A harmadik ajkán
Folyton árad a szó.*

*Egyszerre ámulva
Figyelnek mind oda,
Feltűnik a tündér,
Megjelen a csoda,
Állat is, madár is –
Nem tudni, micsoda.*

*Aztán, hogy kifogytam
A mesemondásból,
„Máskor, gyerekek, majd”
Szabadkozom százszor,
De ők csak kacagnak:
„Most legyen a máskor.”*

*Így mesélt a regék
Óreg szerelmese.
Ábrándot, kalandot,
Milyent nem tudsz te se
S hogy hazaeveztünk,
Elkészült a mese.*

*Évike, fogadd el,
S kössön csokrot kezéd
Gyermekálmaidból,
Miken bús fény rezeg,
Szalaggal övezze
Szelíd emlékezet.*

ELSŐ FEJEZET

Lenn, a Nyuszi barlangjában

Évike már elunta, hogy tétlenül üldögéljen nénje mellett az árokparton. Egyszer-egyszer belepislantott abba a könyvbe, amelyet a nénje olvasott, de nem voltak benne se képek, se versek.

– Mit ér egy könyv – gondolta Évike – képek meg versek nélkül?

Hát csak ült-üldögélt, s azon törte a fejét, már amennyire tőle telt – mert a rekkenő hőségtől egészen elálmosodott és megbambult –, hogy jobb volna fölkelni pitypangot szedni és füzért fenni belőle, amikor hirtelenül elsurrant mellette a piros szemű Fehér Nyuszi.

Ebben semmi különös nem volt. Azon se csodálkozott Évike valami nagyon, hogy a Nyuszi ezt mondogatta magában: „Jaj, Istenem, még elkésem!” Évike később, amikor visszagondolt erre, ráeszmélt, hogy ezen csodálkoznia kellett volna, de most bizony egy csöppet se csodálkozott. Ám amikor a Nyuszi kihúzott egy órát a mellényzsebéből és megnézte rajta, hogy hány óra, s aztán elrohant, Évike tüstént talpra ugrott. Eszébe villant, hogy ő eddig még sohase látott olyan nyuszit, akinek mellényzsebe lett volna, se pedig olyant, aki órát húzott volna ki a mellényzsebéből, hát kíváncsiságában utána iramodott a réten. Szerencsére még éppen láthatta, amint a Nyuszi besurrant egy jókora lyukba a sövény alatt.

A következő pillanatban Évike utána ugrott, meg se gondolva, hogy is kerül majd vissza onnan.

A Nyuszi barlangja egy darabon egyenes volt, mint valami alagút, aztán hirtelenül lejtett, oly hirtelenül, hogy Évike egy szemvillanás alatt máris zuhant lefelé, egy roppant mély kútba.

Vagy a kút volt roppant mély, vagy pedig roppant lassan esett lefelé, mert Évikének esés közben sok-

sok ideje maradt arra, hogy körülnézzen és eltűnődjék azon, mi fog vele legközelebb történni.

Először is lefelé kukkantgatott, hogy lássa, hová fog esni, de olyan sötét volt, hogy semmit se látott. Aztán a kút falát vizsgálgatta, és észrevette, hogy mindenféle polcok meg könyvállványok vannak, néhol pedig térképek és festmények is lógnak szögekről. Lefelé zuhantában elkapott egy köcsögöt az egyik polc-ról. Ez volt ráírva: „SZILVALEKVÁR”. Csakhogy a köcsög, sajnos, üres volt. Évike hát nem merte ledobni a köcsögöt, mert attól félt, hogy agyonüt vele valakit. Ezért ügyesen egy polcra tette, amikor esés közben elsuhant mellette.

– Nahát – gondolta Évike –, én, aki ekkorát zuhantam, ezután egyáltalán nem félek majd attól, hogy legurulok a lépcsőről. Majd mondogatják otthon: „Micsoda bátor egy kislány.” Sőt akkor se sírok, ha leesem az ötödik emeletről.

No, ezt el is hihetjük neki, gyerekek.

Évike csak zuhant, zuhant, zuhant.

– Hát ennek már sohase lesz vége? Vajon hány mérföldet zuhantam eddig? – kérdezte fennhangon.
– Valahol a föld középpontja felé járhatok. Várjunk csak. A föld középpontja felülről számítva körülbelül 4000 mérföldnyire lehet.

Évike sok mindenfélét tanult az iskolában, s ez nem a legjobb alkalom volt arra, hogy tudását fitogtassa, hiszen amúgy se hallhatta senki. De azért, gondolta, sohasem árt a leckét fennhangon ismételtetni.

– Igen, annyira van: 4000 mérföldnyire. Csak az a kérdés, hogy hányadik szélességi és hányadik hosszúsági fokon?

Évikének halvány sejtelve se volt arról, hogy mi fán terem az a szélességi meg a hosszúsági fok. Csak tetszettek neki az ilyen komoly, tudós kifejezések.

Most újra rákezdte:

– Vajon keresztülesem-e a földgolyón? Jaj, de furi lesz, ha majd ott bukkanok ki, ahol az emberek a fejük tetején járnak. Valahol Amerikában vagy Ausztriában.

Évike örült, hogy ezt senki se hallja, mert élt a gyanúpörrel, hogy az utolsó szót mégsem egészen helyesen mondotta.

– Majd meg kell ám kérdezniem valakit, hogy is hívják azt az országot. „Néni kérem, tessék megmondani, ez itt Ausztria vagy Ausztrália?”

Képzeljétek, gyerekek, Évike, amint lefelé esett a levegőben, illedelmesen meg is hajolt a tanító néni előtt. Mondjátok, tudnátok ti ezt utána csinálni?

– Jaj, milyen butának hisz majd a néni. Nem, inkább nem kérdezem meg. Talán majd ki lesz valahol írva.

Évike zuhant, zuhant, zuhant lefelé. Minthogy pedig semmi egyebet nem tehetett, megint beszélni kezdett:

– Azt hiszem, Cirmos nagyon fog búsulni utánam ma este. – Cirmos a cicája volt. – Remélem, adnak majd neki tejcskét vacsorára. Édes Cirmoskám, de

jó lenne, ha itt volnál velem! Az igaz, a levegőben nincsenek egerek. De vannak bőregerek, s a bőregér az majdnem olyan, mint a rendes egér. Vajon szeretik-e a macskák a bőregeret?

Évike ebben a pillanatban hirtelen elálmosodott, félálomban dünnyögte:

– Szeretik a macskák a bőregeret? Szeretik a macskák a bőregeret?

Néha meg így:

– Szeretik a bőregerek a macskát?

Mindegy volt, hogyan mondja, hiszen úgyse tudott rá felelni. Érezte, hogy elszundikál. Éppen azt

kezdte álmodni, hogy a Cirmossal karonfogva sétál s nagyon komolyan vallatóra fogja őt:

– Hát Cirmoskám, most valld be őszintén: ettél-e te már bőregeret?

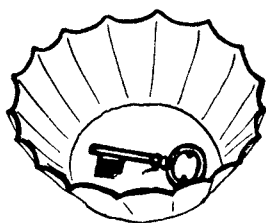
Ekkor egyszerre – zsupsz – néhány rőzsekötegre vagy egy halom őszi falevélre pottyant, ezzel vége is volt a zuhanásnak.

Évike egy csöppet sem ütötte meg magát. Tüstént talpra ugrott és körülnézett, de a feje fölött mindenütt sötétség volt. Előtte hosszú folyosó nyílt, s abban a rohanást rohanó Fehér Nyuszit pillantotta meg. Nem volt veszteni való ideje. Évike uccu, utána, mint a szélvész, s még hallhatta, amikor a Nyuszi a sarkon befordulva, így sopánkodott:

– Jaj, jaj, tapsi füleimre, villás bajuszomra, még elkésem!

Évike a Nyuszi sarkában volt, de egy fordulónál elvesztette szem elől. Most egy hosszú, alacsony csarnokba ért, amelynek mennyezetéről egy sor lámpa világított lefelé.

Körös-körül ajtók voltak itt, de valamennyi zárva. Évike körbejárt és sorban próbálgatta valamennyit, aztán elszontyolodva a csarnok közepére ment, s azon tűnődött, hogyan szabadulhatna ki innen.

Hirtelen egy háromlábú asztalkát pillantott meg, csupa-csupa üvegből. Ezen nem volt semmi egyéb, mint egy icike-picike aranykulcs. Évike első gondolata az volt, hogy ez a kulcs talán bele-

illik az ajtóba, de vagy a zár volt nagyon nagy, vagy a kulcs volt nagyon kicsi és sehogy sem akarta kinyitni egyiket sem. Amikor azonban Évike másodszor is körülnézett, megpillantott egy függönykét, amelyet eddig nem vett észre. A függöny mögött egy pará-

nyi, alig harminc centiméter magas ajtócska volt. Beledugta az icike-picike aranykulcsot a zárba, és roppant boldog volt, mert a kulcs beleillett.

Kinyitotta az ajtót, és látta, hogy egy szűk folyosóra nyílik, alig szélesebbre, mint holmi patkánylyuk. Letérdelt és a folyosón át olyan gyönyörű kertet pillantott meg, amilyent még soha életében nem látott.

Jaj, hogy szeretett volna kiszabadulni ebből a sötét csarnokból, kinn sétálgatni a tündöklő virágágyak meg a hús szökőkutak között. De még a fejét se tudta keresztüldugni az ajtón.

– Aztán ha a fejem még keresztülférne is – gondolta szegény Évike –, a vállam nélkül nem sokra mennék vele. De jó volna összecsucódní, mint valami fényképezőállvány. Talán nem is olyan nehéz ez, csak tudnám, hogy kell kezdeni. – Mert tudjátok, gyerekek, oly sok tündéri dolog esett meg Évikével, hogy már azt kezdte hinni, semmi se lehetetlen.

Nem sok értelme volt, hogy a parányi ajtónál ácsorogjon, hát visszament az asztalkához. Titokban azt remélte, talál majd rajta még egy kulcsot, vagy valami könyvet, s abból megtudhatja, hogyan lehetne úgy összecsucódní, mint valami fényképezőállvány. Most azonban egy kis üveget talált rajta.

– Huncut legyek, ha ez itt volt az előbb – mondta Évike.

Az üveg nyakára papírszelet volt ragasztva, erre pedig gyönyörű nagy betűkkel ezt írták: „*Igyál meg!*”

Hiába volt azonban ráírva: „*Igyál meg!*”, Évike sokkal okosabb volt, semhogy hübelebalázs megigya.

– Előbb megnézem – mondta –, nincs-e ráírva: „*Méreg*”.

Ő tudniillik már megannyi szép kis mesét olvasott olyan gyerekekről, akik megégtek, vagy akiket fölfaltak a farkasok, vagy más, ehhez hasonló kellemetlenség érte őket, mert nem akartak jóakaróikra hallgatni, akik váltig figyelmeztették őket, hogy huzamosabb

ideig ne fogjanak meg vörösen izzó piszkavasat, mert végül megégetik a kezüket, meg hogyha éles késsel belevágnak az ujjukba, az rendszerint vérzik. Évike sohase felejtette el ezeket a tanításokat. Tudta, ha nagyon sokat iszik olyan üvegből, amelyikre az van írva: „*Méreg*”, akkor előbb vagy utóbb baj éri.

Mivel erre az üvegre nem volt ráírva: „*Méreg*”, Évike hősiezen belekóstolt s roppantul ízlett neki. Szakasztott olyan íze volt, mintha cseresznyés rétesből, madártejből, mazsolaszőlőből, csokoládéból, pulykapecsenyéből és vajjas kenyérből keverték volna össze. Hamarosan ki is itta az egészet, körömcseppig.

*

– Jaj, de furcsa – szólt Évike. – Most összecsukódtam, mint valami fényképezőállvány.

Csakugyan, az egész Évike egyszerre alig volt nagyobb hús centiméternél. Örült, hogy már kifér a parányi ajtón és kimehet abba a gyönyörű kertbe.

Előbb azonban várt egy pillanatig, nem zsugorodik-e tovább. Egy kicsit izgatott is lett.

– Végül még az is megeshetik – mondotta –, hogy egészen elfogyok, mint a gyertya lángja. Vajon milyen is lennék akkor?

Próbálta elképzelni, milyen is a gyertyaláng, miután már elfűjták. De nem emlékezett rá, hogy látta volna valaha.

Kisvártatva, miután meggyőződött arról, hogy nem történik vele semmi, elhatározta, hogy azonnal a kertbe megy. De amikor a parányi ajtóhoz ért, szegényke, akkor vette észre, hogy ott felejtette az icikepicike aranykulcsot. Visszatipegett érte az asztalkához, de már nem ért fel odáig. Látni jól láthatta a kulcsot az üvegen keresztül és próbált is fölmászni az asztal egyik lábán, de az asztal nagyon síkos volt. Végül pedig, amikor belefáradt a sok nekirugaszkodásba, leült szegényke a földre és sírva fakadt.

– No, ne bőgjl! Úgyis hiába bőgsz – parancsolta Évike magának szigorúan. – Azonnal hagyd abba!

Évike gyakran jó tanácsokat adott önmagának. Igaz, hogy ritkán engedelmeskedett. Néha meg annyira összeszidta önmagát, hogy sírva is fakadt miatta. Egyszer – emlékezett – pofon is ütötte önmagát, mert csalt, amikor önmagával huszonegyest játszott.

Ez a furcsa kislány ugyanis szerette azt képzelni, hogy ő két személy.

– Most úgyis hiába képzelném, hogy két személy vagyok – gondolta szegényke –, még jó, hogy egyvalamire való kitelik belőlem.

Évike hirtelenül egy kis üvegszelencét pillantott meg az asztal alatt a földön. Kinyitotta. Egy vékony szeletke süteményt talált benne. A süteményen mazsolaszőlőből gyönyörűen kirakva ezt olvasta: „*Egyél meg!*”

– Jó – mondta Évike –, megeszem. Ha megnövök tőle, elérem a kulcsot, ha pedig eltörpülök tőle, akkor kimászhatom alul az ajtórésen. Akár így, akár úgy, kijutok a kertbe. A többivel édeskeveset törődöm.

Évike beleharapott a süteménybe, közben pedig remegve mondogatta:

– Jaj, mi lesz? Jaj, mi lesz?

Kezét a feje búbjára illesztette, hogy megtudja, nő-e vagy törpül. De legnagyobb meglepetésére azt vette észre, hogy se nem nőtt, se nem törpült. Igaz, hogy többnyire ez szokott történni, ha az ember süteményt eszik. Évike azonban már annyira megszokta, hogy mindig valami tündéries dolog történik vele, hogy már érthetetlennek tartotta, ha a dolgok a maguk rendes kerékvágásában haladtak.

Így hát Évike tovább evett, s hamarosan bekebelezte az egész süteményt.

MÁSODIK FEJEZET

Könny-tó

– Egyre klasszabb! – kiáltott fel Évike.

Úgy meglepődött, hogy egyszeriben elfelejtett magyarul beszélni.

– Most hát olyan hosszúra nyúltam, mint egy fényképezőállvány. No, szervusztok, lábaim.

Tudniillik, lenézett a lábaira, alig látta őket, olyan messzire estek tőle.

– Jaj, szegény kis lábaim, ki húzza majd föl rátok a cipőt meg a harisnyát, édeseim? Én aligha fogom tudni. Sokkal messzebbre kerültem tőletek, semhogy törődhetnék veletek. Nektek kell most gondoskodni magatokról, ahogy tudtok. De azért kedvesnek kell lennem hozzájuk – gondolta Évike –, különben nem visznek el oda, ahová akarom. Igen. Minden karácsonykor veszek majd nekik egy pár cipőt.

Évike tovább tervezgette, miképp juttatja el lábaihoz a cipőt.

– Postán küldöm el – gondolta –, ajánlott csomagban. Jaj, de muris lesz ajándékot küldeni a tulajdon lábaimnak. Ezt írom majd a csomagra:

Évike szépreményű

Jobb lábának

a kandalló szőnyegén

közel a számolyhoz.

Szíves üdvözléssel:

Évike

– Jaj, Istenem, mennyi csacsiságot beszéltek össze.

Ebben a pillanatban feje a mennyezetbe ütődött. Most több mint három méter magas volt. Hirtelenül fölkapta az icike-picike kis aranykulcsot s futott a kertajtó felé.

Szegény Évike! Legföljebb azt tehette, hogy a földön fekvve a fél szemével átkukucskált a kertbe. De hogy keresztül is juthasson rajta, ahhoz még kevesebb reménye volt, mint valaha. Leült hát a földre és sírva fakadt.

– Szégyellheted magad – mondta Évike. – Ekkora nagy lány (no, ezt most joggal mondhatta) és így sír. Elég legyen, ha mondom?

De azért csak tovább sírdogált. Literszámra folytak könnyei, míg egy jókora tó nem támadt körülötte. Ez a tó vagy tizenöt centiméter mély volt s elfoglalta a csarnok felét.

Egy kis idő múlva tipegést hallott a távolból, gyorsan megtörülte a szemét, hogy lássa, ki jön. A Fehér Nyuszi tért vissza, csudamód kiöltözködve. Egyik kezében egy pár fehér bőrkesztyűt, másikkban egy nagy legyezőt tartott. Sietve loholt, s közben egyre ezt mormolta:

– Jaj, a Hercegnő megesz, ha elkésem.

Évike annyira kétségbe volt esve, hogy bárkitől is segítséget kért volna. Amikor a Nyuszi a közelébe ért, halkán, félénken megszólította őt:

– Bocsánatot kérnék, tisztelt uram...

A Nyuszi erre visszahőkölt, elejtette a fehér bőrkesztyűt meg a legyezőt s hanyatt-homlok rohant neki a sötétségnek.

Évike fölkapta a legyezőt meg a kesztyűt, s mivel a csarnokban iszonyú hőség volt, legyezőt kezde magát. Közben folyton ezt hajtogatta:

– Istenkém, Istenkém, milyen különös is ma minden. Tegnap pedig még minden egészen rendes volt. Vajon csakugyan megváltoztam-e az éjszaka? Nézzük csak: ma reggel, amikor fölébredtem, még az voltam-e, aki voltam? Ugy rémlik, mintha egy kicsit más lettem volna. De ha nem az vagyok, az a kérdés, kicsoda is vagyok voltaképpen. Borzasztó.

Évike sorba vette valamennyi hasonló korú barátnőjét, hátha azok közül az egyik.

– Hogy a Magdi nem vagyok, az bizonyos. Magdinak hosszú, göndör haja van, az én hajam pedig nem göndör. Az is bizonyos, hogy a Sárka se lehetek, mert én rengeteg mindenfélét tudok, Sárka pedig semmit se tud. Aztán meg a Sárka a Sárka, én pedig én vagyok. Jaj, Istenem, milyen zűrzavaros mindez! Nézzük csak, tudom-e még azt, amit tanultam az iskolában? Szóval, négyszer öt az tizenkettő, négyszer hat az tizenhárom és négyszer hét az... jaj, még húszig se tudok számolni. De hagyjuk az egyszeregyet. Vegyük a földrajzot. Berlin fővárosa Bécs, Bécs fővárosa Róma, Róma fővárosa pedig – nem, itt valahol hiba lesz. Úgy látszik, mégiscsak Sárka lett belőlem. Megpróbálok fölmondani egy verset.

Évike szépen meghajolt, mint az iskolában, amikor verset mondott. Hangja azonban rekedten, idegenül csengett, s nem azok a szavak jöttek a nyelvére, amelyek szoktak.

*Krokodil fürdik,
Fekete tóba,
Anyjához készül
Négerországba.*

*Görcsös a bőre,
Görbe a lába,
Fordulj ki, fordulj,
Vasorrú baba.*

– Tudom, hogy egészen másképp mondtam – szólott szegény Évike, s a szeme megtelt könnyel, majd így gondolkozott: – Most már bizonyos, hogy én vagyok a Sárka. És most nekem egy dohos pince-lakásban kell majd laknom, többé nem lesz játékom, mindig csak a leckét kell tanulnom. De nem, mégsem. Ha én vagyok a Sárka, akkor inkább örökre itt maradok. Hiába dugják le a fejüket, hiába mondják majd:

„Gyere föl már, szívecském.” Én csak föltekintek, s így szólok: – Mondják meg előbb, hogy ki vagyok. Ha az vagyok, aki szeretek lenni, akkor fölmegyek. Ha nem az vagyok, akkor itt maradok a barlangban egészen addig, amíg valaki más nem lesz belőlem. Jaj, Istenem – fakadt újra sírva Évike –, bárcsak már ledugnák a fejüket! Olyan rossz itt egyedül.

Amíg így beszélt, kezére pillantott és ámulva látta, hogy közben fölhúzta a Nyuszi egyik fehér bőrkesztyűjét.

– Hogy lehet ez? – gondolta. – Úgy látszik, megint kisebb lettem.

Évike fölállt, az asztalhoz ment, hogy hozzámérje magát, s akkor látta, hogy most körülbelül fél méter magas és hogy egyre összébb zsugorodik. Hamarosan rájött, hogy az a legyezőtől van, melyet a kezében tart. Ezért gyorsan eldobta, még mielőtt véglegesen semmivé zsugorodott volna.

– No, most majdnem megjártam – mondta Évike, mert alaposan megrémült a hirtelen változástól, de azért boldog volt, hogy még maradt belőle valamicske. – Most pedig egy-kettő, ki a kertbe – szólta, és rohant vissza a parányi ajtóhoz. De hát sajnós, a parányi ajtó megint be volt zárva, s az icike-picike aranykulcs ott hevert az üvegasztalon, mint az imént.

– Egyre rosszabb lesz, egyre rosszabb – gondolta szegény kislány. – Még soha életemben nem voltam olyan csöpp, mint amilyen most vagyok. Még soha életemben. Hát ez igazán szörnyű.

Amíg ezt mondta, lába megcsuszamlott, s a következő pillanatban – zsupsz – nyakig csücsült a sós vízben. Első gondolata az volt, hogy valahogyan belesett a tengerbe.

– Akkor vasúton megyek haza – mondta magában.

Évike csak egyszer életében nyaralt a tengerparton. Akkor látta, hogy milyen a tenger. A parton van egy csomó fürdőásátor, a gyerekek kis ásókkal ásnak a

homokban, aztán villák következnek, a villák mögött pedig a vasútállomás van.

De hamarosan ráocsúdott, hogy abba a könnytőba pottyant, amelyiket ő sírt, amikor még három méter magas volt.

Ebben a pillanatban Évike azt hallotta, hogy a tó kissé távolabb megloccsant. Odaúszott, hogy megnézzze, mi az. Először azt gondolta, hogy valami foka vagy víziló, de aztán ráeszmélt, hogy csak hozzá mérve olyan nagy ez az állat, s valójában csak egy kis egér, amelyik belepottyant, akárcsak ő maga.

– Megszólítsam-e ezt az egeret? – tűnődött Évike.
– Idelenn ma minden olyan tündéri. Kitelik tőle, hogy beszélni is tud. Ártani semmi esetre sem árt, ha megszólítom.

Hát megszólította:

– Egerem, egered, egere – kezdte Évike.

Azt hitte, hogy így kell megszólítani egy egeret. Eddig ugyan még sohasem tette, de emlékezett arra, hogy a bátyja nyelvtanában olvasta: „*Egerem, egered, egere*”.

Azt szerette volna tőle megtudni, hogy lehet kijutni ebből a tóból, mert már nagyon elfáradt az úzásban. Ezt pedig, minthogy már benne volt a sok e betűben, így fejezte ki:

– Ezen nedves elem nekem kellemetlen. Ernyedt kezemmel eveznem egyre nehezebb lesz. Felelj, nem lehetne-e elmennem?

Az egér fürkészően bámult rá s mintha egyik apró szemével oda is kacsintott volna neki, de semmit se szólt.

– Talán nem tud magyarul – gondolta Évike. – Lehet, hogy francia egér, és a keresztes hadjárat alatt Mátyás király telepítette Magyarországra.

Évike bármilyen jól tudta is a történelmet, gyakran összezavarta az eseményeket. Most újra megszólalt:

– *Où est ma chatte?*

Ugyanis ezt a mondatot tanulta először franciául. Az Egér hirtelen kiugrott a vízből s egész testében remegni kezdett.

– Jaj, bocsánat – hebegte Évike.

Kétségbe volt esve, hogy így fölizgatta szegény állatkát.

– Egészen elfelejtettem, hogy kegyed nem szereti a macskákat.

– Hogy nem szeretem a macskákat? – visított az Egér, éles, metsző hangon. – Te talán szeretnéd őket, ha a helyemben volnál?

– Semmi esetre sem – válaszolt Évike csillapító hangon. – Ne tessék haragudni. De azért mégis megmutatnám kegyednek Cirmost, a mi cicánkat. Azt hiszem, azonnal megszeretne minden macskát, ha meglátná. Olyan cukros, szelíd kis cicuska.

Amíg Évike lassan úszkált a tóban, félig önmagának bizonyított:

– Olyan szépen ül és dorombol a kandallónál. Olyan édesen nyalogatja a talpát és mossa pofikáját, és olyan jó simogatni a puha szőrét. És olyan pompás egerésző – jaj, bocsánatot kérek – szólt Évike, mert ebben a pillanatban az Egér szőre égnek állt ijedtében, és Évike sejtette, hogy megint megbántotta őt. – Talán ne is beszéljünk róla többet, ha nem akarja.

– Ne beszéljünk? – kérdezte az Egér a farka hegyéig remegve. – Hát én hoztam szóba? A mi nemzetiségünk mindig gyűlölte a macskákat. Ronda, hitvány, közönséges fajzat. Ne is említsd többé.

– Nem, kérem, soha többé – szólt Évike, és gyorsan másra terelte a szót.

– Tetszik talán szeretni a... a... kutyákat? – kérdezte.

Az Egér nem felelt. Évike buzgón folytatta:

– Van nálunk a szomszédban egy szép kiskutya. Azt is megmutatnám kegyednek. Tetszik tudni, olyan okos szemű, göndör szőrű kis fekete puli. Mindent

visszahoz, amit eldobnak neki, szolgál az ételért s anynyi sok mindent tud. Föl se tudom sorolni. Egy föld-birtokos a gazdája, s azt mondja, ezer pengőt is megér. Azt mondja, hogy mind kipusztítja a patkányokat meg a... jaj – kiáltott Évike elszomorodva –, csak nem sértettem meg már megint?

Az Egér esze nélkül úszott el a közeléből. Valósággal hadarta a vizet.

Évike nyájasan szólt utána:

– Kedves egerem, egered, egere, kérem, szíveskedjék visszajönni, és többet ne beszéljünk se cicákról, se kutyákról, ha nem szereti őket.

Amikor az Egér ezt hallotta, megfordult s lassan visszaúszott hozzá. Arca egészen sápadt volt. „Az izgatottságtól” – gondolta magában Évike.

Az Egér most remegve súgta:

– Gyerünk ki a partra! Elmesélem élettörténetemet, s akkor meg fogod érteni, miért gyűlölöm a kutyákat meg a macskákat.

Éppen ideje volt, hogy kiússzanak, mert közben a tóba beleesett mindenféle madár és állat, s egymás hegyén-hátán nyüzsögtek. Volt ott Kacsa meg Strucc, Papagáj meg Sas, meg sok más furcsa állat. Évike előreúszott, s az egész társaság utána, ki a partra.

HARMADIK FEJEZET

Versenyfutás a piros bársonyszékért meg egy hosszú, tarka, kacskaringós mese

Mondhatom, furcsán festett ez a társaság a par-ton. A madarak tolla csatagos volt, a többi állat szőre meg odatapadt a testéhez, valamennyien csurogtak-csöpögtek és búnak eresztették a fejüket.

Természetesen az volt a legnagyobb gondjuk, hogyan lehetne megszáradniuk. Ezen tanakodtak, s Évike néhány perc múlva már kedélyesen tereferélt velük, mintha réges-rég ismerte volna őket. Sőt a Papagájjal össze is vészett, úgy, hogy az végül duzzogva hátat fordított neki s csak ezt hajtogatta:

– Én öregebb vagyok, szívem, ennél fogva nekem jobban kell tudnom.

Évike ezt nem akarta elismerni mindaddig, amíg a Papagáj meg nem mondja, hány éves. De a Papagáj ezt kereken megtagadta. Hát a vita itt megrekedt.

Végül is az Egér, aki – úgy látszik – nagy tekintélynek örvendett, elkiáltotta magát:

– Méltóztassanak helyet foglalni és idefigyelni. Ígérem, hogy egykettő mindnyájan olyan szárazak lesznek, mint a kóró.

Valamennyien körbeültek. Az Egér középre ült. Évike aggódva leste az Egér szavát, mert érezte, hogy rettentő náthát kap, ha hamarosan meg nem szárad.

– Kh, kh – köszörülte a torkát fontoskodva az Egér. – Tehát kezdek? El fogom mondani a világ legszárazabb történetét. Csöndet kérek. „Harmadik András király 1290-től 1301-ig uralkodott. Apja Második Andrásnak és Aldobrandini Beatricének a fia, anyja Morosini Thomasina Katalin. 1290. július 28-án megkoronázták. Ezekben a fölöttébb viharos időkben...”

– Brrr – borzongott a Papagáj vacogva.

– Közbe méltóztatott valamit szólni? – kérdezte a homlokát ráncolva, de roppant udvariasan az Egér.

– Nem – sietett megjegyezni a Papagáj.

– Tudniillik azt hittem – mondta az Egér. – Folytatom. Ezekben a fölöttébb viharos időkben Harmadik András a főnemesség ellen a köznemességre támaszkodott az ország állapotának gyökeres megjavítására irányuló munkásságában. Ő volt az első, aki fölkapta azt a...

– Mit kapott föl? – kíváncsiskodott a Kacsa.

– Remélem, ért magyarul – felelt bosszúsan az Egér. – Nem tudja, mit jelent az: „fölkapni valamit”?

– Hogyne tudnám. Én többnyire békát vagy pondrót szoktam fölkapni. Most az a kérdés, mit kapott föl Harmadik András?

Az Egér a füle mellett eresztette el a kérdést, s tovább hadart:

– Ő volt az első, aki fölkapta azt a szokást, hogy udvarában bajnívásokat és tornajátékokat rendezzen. Ezért maga köré gyűjtötte a lovagok színét-virágát...

Nos, hogy érzi magát, kedvesem? – fordult most beszéd közben Évikéhez.

– Még mindig csuromvizesen – válaszolt szomorúan Évike. – Bármily száraz is ez a történet, én nem lettem tőle szárazabb.

– Ebben az esetben – szólalt meg ünnepélyesen a Struccmadár – van szerencsém javasolni az ülés elnapolását s egy albizottság azonnali kiküldését, mely majd erélyesebb rendszabályok fogantatásában lesz hivatva határozni...

– Magyarul beszéljen! – kiáltott közbe a Sas. – Egy kukkot sem értek ebből a zagyvaságból. Sőt azt hiszem, hogy ön sem érti.

A Sas lopva elmosolyodott. Néhány másik madár „viharos derűlségre” fakadt.

– Csak azt óhajtottam megjegyezni – folytatta a Struccmadár sértődötten –, hogy valamennyien benn voltunk a vízben s valamennyien meg akarunk száradni. Ennélfogva a leghelyesebb lenne, ha parlamentesdit játszanánk.

– Hát az meg micsoda? – kérdezte Évike.

Ez nem nagyon érdekelte őt, de a Struccmadár éppen megállt a beszédében, mintha azt várná, hogy valaki közbeszóljon. Minthogy senki se szólt közbe, Évike vállalkozott rá.

– Legjobban megértjük – folytatta a Struccmadár –, ha azonnal hozzákezdünk.

Lehet, gyerekek, hogy egyszer majd ti is játszani akartok parlamentesdit, hát elmesélem, mit művelt a Struccmadár.

A középre tett egy kis piros bársonyszéket, s erre az egész társaság, anélkül hogy mondták volna: „*vi-gyázás, kész, rajta*”, eszeveszetten futni kezdett a kis piros bársonyszékhez. Vagy egy félóráig futottak ideoda, öklelőzve és verekedve, s már mindnyájan régen megszáradtak. Akkor a Struccmadár hirtelen elkiáltotta magát:

– Vége a versenyfutásnak!

Ekkor valamennyien összesereglettek, s lihegve kérdezték:

– De hát ki nyert?

Erre a Struccmadár csak hosszas tűnődés után tudott válaszolni. Előbb a földre dugta a fejét, sokáig úgy maradt, s a többiek csöndben lesték. Végül így szólt:

– Mindenki nyert és mindenki kap valami díjat.

– De kitől? – kérdezték egyszerre.

– Hát őtőle – mondta a Struccmadár, Évikére mutatva. Most az egész társaság egyszerre Évike köré csoportosult és összevissza kiáltozott.

– Kérjük a díjat, a díjat.

Évike nem tudta, mitévő legyen. Tanácstalanságában a zsebébe nyúlt, kihúzott onnan egy doboz csokoládés cukorkát s körbe kínálta. Még szerencse, hogy nem folyt bele a sós víz. Éppen mindenkinek jutott egy szem csokoládé. Ez volt a díj.

– Adj magadnak is egy díjat – mondta az Egér.

– Persze hogy persze – vágta rá nagy komolyan a Struccmadár. – Mi van még a zsebedben? – kérdezte Évikét.

– Csak egy kis tárcá – felelte búsan Évike.

– Ide vele! – mondta a Struccmadár.

Most valamennyien újra Évike köré csoportosultak, s a Struccmadár ünnepélyesen átnyújtotta neki a tárcát, ezekkel a szavakkal:

– Kegyeskedjék kérem elfogadni ezt a tárcát, minthogy először érkezett a kis piros bársonyszékhez.

Amikor a rövid szónoklatot befejezte, mindenki éljenzett. Évike ezt nagyon badarnak és érthetetlennek érezte, de a többiek olyan komolyan tekintettek rá, hogy nem mert nevetni. Minthogy nem tudta, mit feleljen, meghajolt és amilyen ünnepélyesen csak telt tőle, átvette a tárcát. Aztán hozzáálltak a csokoládé elfogyasztásához. Ez némi lármával és zűrzavarral járt, mert a nagy madarak azon sopánkodtak, hogy a

csokoládé kicsi és a fél csőrükre sem elég, a kismadarak pedig úgy fuldokoltak tőle, hogy a hátukat kellett veregetni. Végül mégis megették. Ekkor újra körbeültek mindnyájan, s megkérték az Egert, hogy meséljen nekik még valamit.

– Meg tetszett ígérni, ugye, hogy majd elmeséli az élettörténetét – kérlelte Évike. – Meg azt is, hogy miért tetszik úgy gyűlölni a cicust meg a kutyust – tette hozzá sűgva, s egy kicsit megrettent, hogy az Egér újra megsértődik.

– Ó, az én történetem hosszú, kacskaringós és tarka.

– Hát a farka csakugyan hosszú és kacskaringós – mondotta Évike, aki ezt a szót, hogy *tarka*, úgy értette, hogy *farka*, mert az Egér nem tudta kimondani a „t” betűt.

Az Egér beszélt, beszélt, de Évike mindig csak az Egér farkára gondolt. Ezért azt a mesét, melyet hallott, hosszán, kacskaringósan és tarkán – így képzelte el:

Az Egérhez
szólt a
Kandúr:
„Most
beviszlek,
mint a
pandúr.
Vár a
törvény,
jöjj, kis
Egér.
Egy ilyen
pör
mindent
megér.”
Az Egér
szólt

a
Kandúrnak:
„Én
nem
engedek
ily
úrnak”,
s cincogott
is
néki
síró
hangon:
„Mondd,
ki
lesz
a
bíró?”
Én
leszek
a
bíró,
hagyj csak,
megragadlak
és
bekaplak.

– Te nem figyelsz – szólt az Egér Évikére. – Na, miről beszéltem?

– A pandúrról – hebegte Évike – meg a Kandúrról.

– El foglak buktatni – kiáltott az Egér, fölpattant és máris indult. – Micsoda ostobaságokat fecsegsz itt összevissza!?

– Bocsánatot kérek, nem rosszból mondtam. Ne tessék megsértődni – békítgette Évike.

Az Egér csak tovább dörmögött.

– Kérem szépen, Egér bácsi, tessék visszajönni, folytassa a mesét – szólt utána Évike.

A többiek karban kiáltották:

– Csak folytassa, folytassa.

Az Egér azonban mérgelesen rázta a fejét s egyre sebesebben iramodott.

– Milyen kár, hogy nem akar megállni – sóhajtotta a Papagáj, amikor az Egér már künn volt.

Egy öreg Rák, fölhasználva az alkalmat, így szólt Évikéhez:

– Látod, édesem, milyen rút dolog az, ha valaki olyan maradi, meg nem értő szellem és nem tud lépést tartani a haladással.

– Ő beszél – vetette oda a Csiga –, aki mindig csak hátrafelé halad.

– Jaj, csak itt volna a Cirmos – mondta Évike, inkább önmagának. – Tudom, Istenem, tüstént visszahozná az Egeret.

– Ki az a Cirmos, ha szabad kérdeznem? – érdeklődött a Papagáj.

– Hát a cicánk – mondta Évike, mert mindig boldog volt, ha kedvencéről beszélhetett. – Jaj, ha tudnák, milyen pompás egerésző. Hát ha még látnák, hogy fogja a madarakat. Olyan gyorsan bekapja őket, mint a villám.

Ez óriási hatást tett a jelenlévőkre. Néhány madár nyomban elröpült. Egy öreg Szarka óvatosan bebugyolálta magát tollas köpenyébe, s így szólt:

– Sajnálom, de haza kell sietnem. Rám sötétedik, s ilyenkor félek a tolvajoktól.

A Kanári reszkető hangon hívta kicsinyeit.

– Ide, ide, picikéim. Ideje lefeküdni. Különben is vigyáznom kell a hangomra.

Különféle kifogással mindnyájan szedelőzködtek. Évike egyszerre csak magára maradt.

– Nem kellett volna szóba hoznom Cirmost – mondotta búsan. Úgy látszik, senki se szereti őt idelenn. Pedig Cirmosnak nincs párja az egész világon. Ó, édes Cirmoskám. Vajon látlak-e még valaha?

Szegény Évike erre újra sírva fakadt, mert nagyon elhagyatottnak érezte magát. Egy kis idő múlva azonban a távolból ismét apró, tipegő lépteket hallott, s föltekintett, abban a reményben, hátha az Egér meggondolta magát, visszajön és majd befejezi meséjét.

NEGYEDIK FEJEZET

Gyík koma

A Nyuszi tipegett vissza lassan, s riadtan néze-
lődött jobbra-balra, mintha elvesztett volna valamit.
Évike hallotta, amint magában ezt dünnyögte: „Jaj,
a Hercegnő, a Hercegnő. Jaj, szegény talpacskáim, jaj,
szegény bundám, jaj, szegény bajuszom. Annyi szent,
hogy kivégeztet. Jaj, hol is hagyhattam el?”

Évike tüstént rájött, hogy a Nyuszi a legyezőt meg
a fehér kesztyűt keresi, s ő is keresgélni kezdte, mert
megsajnálta a Nyuszit. Sehol se lelte. Valahová letette.
Amióta kiúszott a tócsából – úgy látszik –, minden
megváltozott körülötte, s a nagy csarnoknak meg az
üvegasztalkának meg a parányi ajtónak nem volt se
híre, se hamva.

A Nyuszi hamarosan észrevette Évikét, amint ide-
oda szaladgált. Dühösen rákiáltott:

– Hát te mit csinálsz itt, Rozi? Azonnal rohanj
haza, s hozz egy pár kesztyűt meg egy legyezőt. Egy-
kettő, szedd a lábad!

Évike úgy megrettent, hogy esze nélkül rohant
oda, ahová a Nyuszi mondta, s meg se próbálta ma-
gyarázni, micsoda
tévedésről van szó.

– Ez azt hiszi,
hogy én vagyok a
szobalánya – szolt
Évike, s közben csak
futott-futott. – Bez-
zeg fog csodálkozni,
ha megtudja, ki va-
gyok. Azért elho-
zom neki a legyező-
jét meg a kesztyűjét,
csak megtaláljam.

Alighogy ezt mondta, egy takaros kis ház elé érkezett. A kapuján fényes rézlemezre ez volt kiírva:

Dr. Nyuszi
kormányfőtanácsos

Kopogtatás nélkül bement, fölrohant a lépcsőn. Nagyon félt, hogy majd találkozni fog az igazi Rozi-val, s az kipenderíti, minekelőtte megtalálná a legyezőt meg a kesztyűt.

– De furcsa – gondolta Évike –, most egy Nyuszi szalasztott el engem. Legközelebb majd Cirmos is parancsolgat nekem.

Évike elképzelte hogy s mint lesz ez.

– Évike, siess, sétálni megyünk – szól majd a dája.

– Mindjárt, dadus – feleli majd ő –, csakhogy nekem most őriznem kell ezt az egérlyukat, amíg a Cirmos vissza nem tér, addig én őrködöm itt, hogy az Egér ne szaladjon ki belőle. De aligha hiszem – folytatta Évike –, hogy megtűrnék a Cirmost, ha így parancsolgatna.

Benyitott egy csinos szobácskába. Ott asztalka állott az ablaknál, az asztalkán pedig – ahogy remélte – egy legyező hevert. Meg két-három icipici bőrkesztyű. Fölkapta a legyezőt meg a kesztyűt, s már éppen indulni készült, amikor megpillantott egy kis palackot a tükör mellett. Ezen nem volt semmiféle fölírás, hogy: „*IGYÁL MEG*”, de azért ő mégis kihúzta a dugóját s a palackot a szájához emelte.

– Ahányszor eszem vagy iszom valamit, mindig történik velem valami érdekes – gondolta. – Nézzük, mi történik most. Remélem, ismét megnövök tőle, mert már roppant bosszant, hogy ilyen icurka-picurka vagyok.

Hát csakugyan megnőtt tőle, mégpedig sokkal hamarább, semmint várta. Még a felét se itta meg annak, ami a palackban volt, s azt érezte, hogy feje a meny-nyezetbe ütődik, s meg kell hajolnia, hogy el ne tör-jön a nyakcsigolyája. Gyorsan letette a palackot, s így tűnődött:

– No, most már elég. Remélem, nem növök to-vább. Úgyse férek ki már az ajtón. Jaj, csak ne ittam volna annyit!

Csakhogy ezzel a kívánságával már elkéssett. Évike egyre nőtt, növekedett, s nemsokára le kellett térdel-nie a padlóra. Néhány pillanat múlva már nem fért el a szobában sem. Úgy próbált elhelyezkedni, hogy az ajtóhoz könyökölt, lefeküdt a földre, másik karját pedig a tarkója alá dugta. De még egyre nőtt-növeke-dett. Végül, mert másképp már nem segíthetett ma-gán, kidugta egyik karját az ablakon s egyik lábát be a kályhalyukba. Így beszélt magában:

– No, most aztán egyebet nem tehetek, bármi tör-ténjék is. Jaj, mi lesz belőlem?

Szerencséjére a varázsital hatása megszűnt s ő nem nőtt tovább. Így is roppant kényelmetlen hely-zetben volt. Képtelenségnek tetszett, hogy valaha is kijuthat ebből a szobából. Nem csoda, ha szegényké-nek elfacsarodott a szíve.

– Mennyivel jobb volt otthon – gondolta szegény Évike. – Ott nem nőttek és nem törpültem egyik perc-ről a másikra, ott nem futtattak ide-oda az egerek meg a nyulak. Bárcsak ne bújtam volna be a Nyuszi bar-langjába! De azért mégis érdekes az ilyen élet. Hogy is történhetett meg ez velem? Ha azelőtt tündérmeséket olvastam, azt képzeltem, hogy ilyesmi sohasem is tör-tént meg, most meg itt vagyok egy tündérmese kellős közepében. Könyvet kellene írni rólam, igen. Írok is egyet, ha majd nagy leszek. No, most éppen elég nagy vagyok – tette hozzá búsan. – Már ebben a szobában se férek el. Csakhogy akkor – gondolta Évike – idő-

sebb se leszek már. Ez jó, mert sohase leszek öregaszony, de rossz, mert örökké tanulnom kell. Hát ez szörnyű lenne.

– Jaj, te csacsi Évike – fenyegette önmagát. – Hát hogy tanulhatnál itt? Hiszen te magad se férsz el a szobában, hogy férnének el még az iskoláskönyveid is?

Így társalgott önmagával Évike, meghányva-vetve a lehetőségeket. Néhány perc múlva azonban hangoikat hallott künn. Erre abbahagyta és fülelni kezdett.

– Rozi, Rozi! – kiáltott valaki künn. – Azonnal hozd a kesztyűmet!

Aztán apró lábak tipegése hallatszott a lépcsőn. Évike tudta, hogy a Nyuszi jött megnézni, hol marad, és úgy reszketett, hogy összerázkódott tőle a ház. Egészen elfelejtette, hogy most ezerszerte akkora, mint a Nyuszi, és semmi oka sincs, hogy féljen tőle.

A Nyuszi az ajtóhoz ért, próbálta kinyitni, de mivel az ajtó befelé nyílt, Évike pedig erősen nyomta a könyökével, a Nyuszi hoppon maradt. Évike hallotta, amint a Nyuszi ezt mormogta magában:

– Akkor körülmegyek és az ablakon mászom be.

– No, ebből nem eszel – gondolta Évike.

Várt egy darabig, aztán, amikor hallotta, hogy a Nyuszi már az ablak alá ért, hirtelen kidugta egyik kezét s a levegőbe kapott. Semmit se markolt meg, de egy kis ijedt sikolyt hallott, majd egy zuhanást, üvegek csörömpölését. Ebből azt következtette, hogy a Nyuszi nyilván valami üvegházba vagy ilyesfélebe pottyantott.

Nemsokára a Nyuszi dühös hangját hallotta:

– Hé, Borcsa, hol a csudába vagy, Borcsa?

Aztán egy hang, melyet eddig nem hallott, így válaszolt:

– Itt vagyok, szolgálatjára, burgonyát szedek.

– Burgonyát szedsz? – kérdezte dühösen a Nyuszi.

– Gyere ide gyorsan és segíts ki innen!

Újabb üvegcsörömpölés hallatszott.

– Mondd csak, Borcsa, mi az ott az ablakban?

– Hát az egy tenyír.

(Így mondta: *tenyír*.)

– Egy tenyír? Te buta liba! Ki az ördög látott valaha akkora tenyíret? Hiszen elfödi az egész ablakot.

– Hát igen, de azért mégiscsak egy tenyír az.

– No jó. Annak a tenyérnek ott semmi keresnivalója sincs. Távolítsd el onnan!

Nagy csönd következett. Évike hallotta, amint olykor ilyesmiket suttognak: „Sehogy se tetszik nekem ez a tenyér.” „Tedd, amit mondok, te gyáva!”

Évike ismét kidugta a kezét, ismét a levegőbe kapott. Erre ketten sikoltottak föl, s még jobban csöröpöltek az üvegdarabok.

– Micsoda roppant üvegház lehet ez – gondolta Évike. – Szeretném tudni, mit csinálnak majd velem. Bárcsak ki tudnának cibálni az ablakon. Mert itt maradni igazán nincs kedvem.

Várt egy darabig, de semmit se hallott. Aztán kis talicska kerekek nyikorogtak, és emberek összevissza beszéltek. Ilyesmiket: „Hol a másik létra?” „Én bizony csak egyet hoztam.” „A kománál van a másik.” „Hozd ide, koma! Ide a sarokra.” „Nem, előbb kötözd össze a kettőt.” „Még a ház feléig sem ér.” „Dehogyan nem, ne okoskodj!” „Ide, koma, tartsd a kötelet!” „Bírja a tető?” „Ügyelj, a cserép meglazul. Máris potyog.” „Vigyázz a fejedre!”

Most hangos ropogás hallatszott.

„Ki csinálta ezt?” „Hát persze, a koma.” „Ki mászik be a kéményen?” „Én ugyan nem.” „Majd te.” „Nem én.” „Majd a koma.” „Hé, koma, az úr azt mondja, hogy le kell másznod a kéményen.”

– Szóval, úgy látszik, a komának kell lemásznia a kéményen – állapította meg Évike. – Bizonyára ő a legügyesebb. Nem szeretnék szegénynek a bőrében lenni. Ez a kéménylyuk ugyanis elég szűk, én meg majd jól belerúgok, ha lemerészkedik.

Évike, amennyire csak tudta, összehúzta a lábát, beledugta a kéménylyukba és várt. Egyszer csak azt hallotta, hogy valamilyen állatka, nem láthatta, hogy miféle, kaparászik és mászik a kéményben, épp a lába fölött.

– Ez lesz a koma – mondta magában, jót rúgott felé és leste, mi fog történni.

Először azt hallotta, hogy mindnyájan egyszerre kiáltották: „Röpül a koma!” Aztán a Nyuszi hangját hallotta, amint egyedül kiáltotta: „Kapjátok el, odaesett a sövényre.” Majd csend támadt, s ismét összevissza ordítottak: „Emeld a fejét! Pálinkát önts belé! Megfullad. Hogy vagy, édes pajtás? Mi történt veled? Beszélj el, hogy volt?”

Végül valaki halkán nyöszörgött.

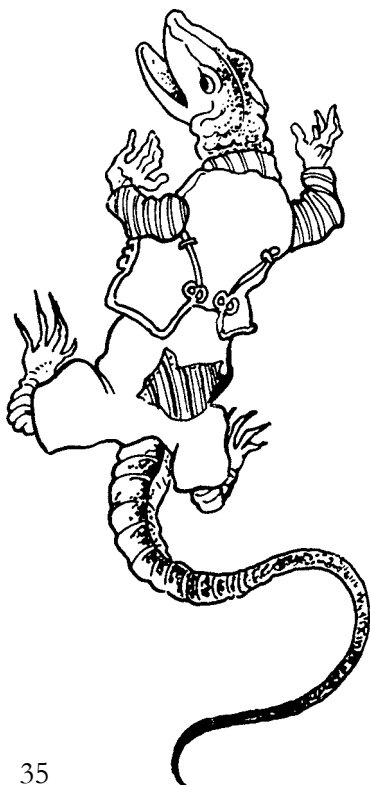
– Ez a koma lesz – gondolta Évike.

– Magam se tudom. Köszönöm, elég volt. Már jobban vagyok. Még mindig csillagot szór a szemem. Csak azt tudom, hogy valaki egyszerre nekem pattant, mint a krampusz, amikor kiugrik a dobozból, s én röpülni kezdtem fölfelé, mint valami rakéta.

– Bizony, röpültél, pajtás – mondták a többiek.

– Gyújtsuk rá a házat – dühösködött a Nyuszi.

Évike torkaszakadtából kiáltotta kifelé:

– Ha meg meritek tenni, rátok uszítom Círmost.
Halálos csönd támadt. Évike ezt gondolta:

– Vajon mit fognak most csinálni? Ha van egy kis sütnivalójuk, lebontják a háztetőt.

Egy-két perc múlva megint sürgölődni kezdtek.
Évike hallotta, hogy a Nyuszi intézkedik:

– Egyelőre elég lesz egy talicskával.

– Mi lesz elég egy talicskával? – töprengett Évike.

De nem sokáig töprenghetett, mert a következő pillanatban kavicszárpor röpült be az ablakon. Néhány kavics az arcába is csapódott.

– Ez mégiscsak sok – gondolta Évike, s kikiáltott:
– Hagyjátok abba, az árgyélusát!

Megint halálos csönd lett.

Évike egy kicsit elámult, mert azt látta, hogy a földre hulló kavics mind apró süteménnyé változik.
Remek ötlete támadt.

– Ha eszem ebből a süteményből – gondolta –, bizonyára megváltozom. Minthogy pedig nagyobbra már nemigen nőhetek, valószínűleg kisebb leszek tőle.

Hát be is kapott egy süteményt, s roppant boldog volt, mert tüstént törpülni kezdett. Annyira törpült, hogy kifért az ajtón. Kiszaladt a házból. Odakünn egy csomó apró állatka és madár várakozott. A szegény kis Gyík komát a középén két tengerimalac támogatta s itatta valami palackból. Ahogy megpillantották Évike-t, valamennyien feléje rontottak. Évike azonban elrohant, mint a szélvész s hamarosan egy sűrű erdőbe ért, ahol már senki se bánthatta.

– Most – mondotta magában Évike, amikor már az erdőben bolyongott – mindenekelőtt vissza kell szereznem rendes magasságomat, aztán meg kell találnom az utat abba a gyönyörű kertbe. Azt hiszem, ez nem rossz terv.

Tervnek nem is volt rossz, világosan és egyszerűen gondolta ki, csak az volt a bökkenő, hogy fogalma se volt, miképpen hajtsa végre. Amíg félve

kukucsált a fák alá, egyszerre hangos ugatást hallott a közelében.

Riadtan odapillantott.

– Drága kis kutyuska – becézgette Évike, s próbált fütttyentgetni is, de nagyon félt, hátha éhes a kutyus. Akkor pedig irgalmatlanul fölfalja, hiába kedveskedik neki.

Azt sem igen tudta, mit cselekszik. Fölkapott egy ágacskát s a kutyus felé tartotta. Erre a kutyus bol-

dog csaholással, mind a négy lábával a levegőbe ugrott, egyenesen neki az ágacsckának. Évike, hogy föl ne lökje, egy nagy bogáncskóró mögé bújt. Aztán mikor a bogáncskóró másik oldalán kikukkant, a kutyus újra nekirontott az ágnak, hogy elkaparintsa, de fölborult és bukfencet vetett.

Évike úgy érezte, hogy valami igáslóval játszadozik, s folyton attól remegett, hogy eltiporja a kutyus. Ezért ismét a bogáncskóró mögé lapult. Később a kutyus újabb rohamokat intézett az ág ellen, előreszaladt, visszaszaladt s rekedten ugatott. Végre aztán egy kissé távolabb leült, lihegve, lógó nyelvvel, nagy, kerek szemét félig lehunyva.

Évike alkalmasnak látta a pillanatot, hogy kereket oldjon. Egyszerre futni kezdett, s futott-futott mindaddig, amíg csak bírta s ki nem pilledt. Akkor megállt. Már csak a kutyus távolba vesző ugatását hallotta.

– Pedig milyen aranyos egy kutyus volt – mondotta Évike, s egy boglárkához dőlt, legyezgetve magát az egyik levelével, és pihent. – Milyen jó lett volna betanítani mindenfélére, ha akkora volnék, mint szoktam lenni. Jaj, Istenkém, majd elfelejtettem, hogy megint meg kell nőnöm. Várjunk csak, hogy is csináljuk ezt? Ennem vagy innom kellene valamit. Csak az a kérdés, hogy mit.

Valóban az volt a kérdés, hogy mit kell ennie. Évike nézdelődött a virágok és a fűszálak között, de semmi semmi olyasmit nem talált, ami ebben az esetben ehetőnek vagy ihatónak lett volna mondható. Közelében egy jókora gomba nőtt, körülbelül akkora, mint ő maga. Évike jól megnézte alul, hátul, jobb- és baloldalt, s akkor jutott eszébe, hogy megnézi a tetejét is.

Lábujjhegyre ágaskodott, föl kukucska a gomba tetejére, s rögtön észrevett egy hatalmas kék Hernyót, amelyik a gomba tetején összefont karral ült, nyugodtan pöfékelt egy hosszú szárú tajtékpipából, s nem törődött se Évikével, se senkivel kerek e világon.

ÖTÖDIK FEJEZET

Tanácsot ad a Hernyó

A Hernyó meg Évike egy darabig némán nézte egymást. Végül a Hernyó kivette szájából a tajték-pipát, s unott, álmos hangon ezt kérdezte tőle:

– Hát te kicsoda vagy?

Kezdetnek nem volt valami biztató. Évike félénken rebegette:

– Magam se tudom, kérem szépen, hogy most ki vagyok. Csak azt tudom, hogy ki voltam ma reggel, amikor fölbredtem. De azóta már rengetegszer megváltoztam.

– Hogy érted ezt? – szólta a Hernyó szigorúan. – Értelmesen beszélj.

– Sajnos, kérem, nem tudok értelmesen beszélni, mert nem az vagyok, aki vagyok, amint látni tetszik.

– Nekem semmit se tetszik látni – mondta a Hernyó.

– Sajnos, nem tudom jobban megmagyarázni – felelt Évike illedelmesen –, mert én magam sem értem az egészet. Aztán, tetszik tudni, borzasztó, hogy az ember napjában többször átváltozik.

– Már miért volna borzasztó?

– Lehet, hogy kegyed még nem ismeri ezt – mondta Évike –, de nemsokára megismeri majd. Ha majd begubózik és bábbá változik, aztán pillangóvá lesz, bizonyára furcsán fogja magát érezni.

– Egy csöppet sem – vetette oda a Hernyó.

– Embere válogatja – állapította meg Évike. – Én mindenesetre nagyon furcsán érezném magam.

– Te? Hát kicsoda vagy te? – kérdezte félvállról a Hernyó.

Most megint oda lyukadtak ki, ahol beszélgetésük legelején voltak. Évikét egy kicsit bántotta, hogy a Hernyó olyan kurtán-furcsán beszél vele. Ezért kihúzta magát és önérzetesen mondta:

– Azt hiszem, előbb kegyednek kell megmondania, hogy kicsoda.

– Miért? – kérdezte a Hernyó.

Évike ettől a kérdéstől megint összezavarodott. Minthogy pedig semmi elfogadható válasz nem jutott az eszébe, s minthogy a Hernyó – úgy látszott – bal lábbal kelt föl, Évike jobbnak látta faképnél hagyni őt.

– Gyere vissza! – kiáltott utána a Hernyó. – Valami fontos dolgot akarok neked mondani.

Ez már megnyugtatóbban hangzott. Évike megfordult és visszament.

– Csigavér – mondta a Hernyó.

– Csak ezt akarta mondani? – kérdezte Évike, türtőztetve haragját.

– Nem – felelt a Hernyó.

Évike arra gondolt, hogy nincs egyéb dolga, ráér várni, meg aztán hátha mégis mond valami olyasmit is a Hernyó, aminek hasznát láthatja.

A Hernyó néhány percig szótlánul pöfékelt, majd karját fölemelve, megint kivette szájából a tajtékipipát, s így szólt:

– Szóval te azt hiszed, hogy átváltoztál?

– Attól tartok, hogy igen – szólt Évike. – Elfelejtettem, amit tudtam, s minden tíz percben hol megnövök, hol összezsugorodom.

– Mit felejtettél el? – kérdezte a Hernyó.

– Hát például el akartam mondani: „*Kis kacsa fűr-dik fekete tóban...*” és egész másképp mondtam – felelte Évike szomorúan.

– Szavald el a *Családi kört* – szólt a Hernyó.

Évike meghajolt és belekezdett:

*Este van, este van, ki-ki nyugalomba,
Rettenve sikolt fel az eperfa lombja.
A legkisebb fiú nekimegy a falnak,
Homlokát letörli, azután elhallgat.*

*Ballag a cica is, leteszi a könyvet,
Meg-megáll, körülnéz, elébb, elébb görnyed.
Egy-egy szárnyat-combot nyújt a kicsinyeknek,
Természete ez már a magyar embernek.*

*Pendiül a kapa most, hazajön a gazda,
Küszöbre a lábát, erre állát nyújtja,
Rikoltoz a bagoly, az imént feje meg,
Kiteszi középre a nagy asztalszéket.*

*A gyermek is álmos, új ruhája készen,
Vasalót tüzesít az anyja ölében.
Nem mese ez, gyermek – így feddi az apja –
Csendesen kérődzik, igen jámbor fajta.*

– Összezagyváltad a sorokat – mondta a Hernyó.
– Néhol – mondta félénken Évike. – Azt hiszem,
egyet-kettőt felcseréltem.

– Az elejétől a végéig rosszul mondtad – állapította meg határozottan a Hernyó.

Néhány percnyi csönd támadt. A Hernyó szólalt meg először.

– Mekkora szeretnél lenni?

– Ó, nekem nem a nagyság a fontos – válaszolt sietve Évike –, csak már unom ezt a sok változást, tetszik érteni?

– Nem én – felelte a Hernyó.

Évike hallgatott. Még soha életében nem kötözködtek vele ennyit. Félt, hogy kijön a sodrából.

– Meg vagy most elégedve úgy, ahogy vagy? – firtatta a Hernyó.

– Hát, ha nem tetszik rossz néven venni, valamivel nagyobb szeretnék lenni – mondotta Évike. – Hét centiméter, az igazán kevés.

– Nem mondhatnám – felelt dühösen a Hernyó, s amennyire bírt, fölágaskodott.

(Épp hét centiméter volt.)

– Csakhogy én nem szoktam meg – kesergett szegény Évike –, hogy ekkora legyenek.

Közben pedig ezt gondolta: „Jaj, milyen hamar megsértődnek ezek az állatok.”

– Majd megszokod – mondta a Hernyó, s pipáját újra a szájába dugta és pöfékelni kezdett.

Évike türelmesen várta, mikor szólal meg újra a Hernyó. Egy-két perc múlva ki is vette szájából a pipát, egyet-kettőt ásított, nyújtózkodott, aztán lemászott a gombáról, a fűbe csúszott, és közben ezt mondta:

– Egyik felétől óriás leszel, másik felétől törpe.

– Minek az egyik felétől és minek a másik felétől?
– tanakodott magában Évike.

– A gombától – felelt rá a Hernyó, mintha meghallotta volna Évike gondolatát, s már el is tűnt.

Évike egy darabig nézte-nézte a gombát. Azon törte a fejét, vajon melyik az egyik és melyik a másik fele. Minthogy azonban a gomba tökéletesen kerek volt, ezt nem volt könnyű kitalálnia. Végül is, amennyire csak bírta, a gomba fölé nyújtotta a két karját s a kezével letört a pereméről egy-egy darabkát.

– No, most melyik? – tűnődött Évike, s beleharpott a jobb kezében lévő gombadarabkába, hogy lássa a hatást. A következő pillanatban heves ütést érzett az állán: tulajdon lába koccant oda.

Rettenetesen megijedt ettől a hirtelen változástól, de amint gyorsan törpült, érezte, hogy nincs veszteni való ideje. Tüstént enni akart a másik gombadarabkából is. Csakhogy az álla úgy oda volt szorítva a lábához, hogy alig bírta kinyitni a száját. Végül azonban mégis sikerült kinyitnia s bekapni egy darabkát a bal kezében lévő gombadarabkából is.

– Csakhogy kiszabadult végre a fejem! – sóhajtott föl Évike boldogan.

De öröme csakhamar rémületté változott. Sehol se találta a vállát. Amint lenézett, egyebet se látott, mint egy éktelenül hosszú nyakat, mely úgy nyúlott ki a vállából, mint valami nádszál, sok-sok zöld levél közül.

– Mi a csuda ez a zöld ízé? – kérdezte Évike. – És hová tűnt el a vállam? És jaj, szegény kezeim, miért nem látlak benneteket?

Amint így beszélt, jobbra-balra forgatta kezeit, hátha sikerül megpillantania őket, de sajnos, nem sikerült, mindössze valami libegő-lebegőt látott a távoli zöld levelek között.

A kezét semmiképp nem tudta a fejéhez emelni, hát megpróbálta a fejét lehajtani a kezéhez, és roppant örült, hogy a nyaka könnyen hajlik ide-oda is, mint valami kígyó. Éppen sikerült neki kecses hullámvonalban lefelé hajolnia, s éppen a levelek közé akart furakodni, amelyekről kiderült, hogy azoknak a fáknek a koronája, amelyek alatt sétált, amikor visszahőkölt egy éles szisszenésre. Egy jó-

kora galamb röppent az arcába s szárnyával hatalmas csapást mért rá.

– Kígyó! – visította a Galamb.

– Ne bántson engem – mondta sértődötten Évike –, én nem vagyok kígyó.

– Kígyó, ha mondom, hogy kígyó – ismételte a Galamb, most már szelídebben, s zokogva tette hozzá:

– Úgy látszik, hiába minden.

– Miről beszél? – kérdezte Évike.

– Próbáltam a fák törzsében, próbáltam a folyók partján, próbáltam a bokrokban is – folytatta a Galamb, rá se hederítve. – Ezek a kígyók sehol se hagynak békét.

Évike egyre kevésbé értette, miről van szó, de nem akart közbeszólni, míg a Galamb be nem fejezte mondókáját.

– Mintha nem volna elég keserves kikölni a tojásokat – folytatta a Galamb. – A tetejében még éjjel-nappal rettegnem kell a kígyóktól is. Három hete le se hunytam a szememet.

– Sajnálom, hogy megijesztettem – szolt Évike, aki már kezdte sejteni, mi baja lehet a Galambnak.

– Aztán amikor sikerült megtalálnom az erdő legmagasabb fáját – folytatta a Galamb egyre jobban rikácsolva –, amikor azt hittem, hogy végre megsza- badultam tőlük, hát nem az égből tekergőzik le egy kígyó? Juj, te Kígyó!

– De hiszen mondom, hogy én nem vagyok Kígyó – védekezett Évike. – Én kérem... én...

– Hát micsoda? – kérdezte a Galamb. – Látom, hogy most valamit hazudni akarsz.

– Én, kérem, kislány vagyok – mondotta Évike tétován, mert visszaemlékezett, mennyi változáson esett át ezen a napon.

– Hiszi a piszi – mondta a Galamb, mélységes megvetéssel. – Én már éppen elég kislányt láttam életben, de olyant, akinek ilyen nyaka van, még egyet

sem. Nem, nem, te közönséges Kígyó vagy, hiába is tagadod. Talán még azt is el akarnád hitetni velem, hogy sohasem ettél tojást.

– De igen, már ettem tojást – mondta Évike, mert őszinte kislány volt. – Csakhogy tetszik tudni, a kislányok éppúgy eszik a tojást, mint a Kígyók.

– Ezt se hiszem – mondta a Galamb. – Ha pedig így van, akkor a kislányok se jobbak a kígyóknál.

Évike ezen annyira meglepődött, hogy egy-két percig egészen elnémult. A Galamb most vérszemet kapott s így folytatta:

– Hiába tagadod, tudom, hogy tojásokra vadászta. Akkor pedig nekem mindegy, hogy Kígyó vagy-e, vagy kislány.

– De nekem nem mindegy – mondta Évike indulatosan. – Nem igaz, hogy tojásokra vadászta. Különben se kellenének nekem a maga tojásai. Én nem szeretem a nyers tojást.

– Egy-kettő, el innen! – mondta a Galamb dühösen s visszaült a fészkére.

Évike lelapult a fák közé, amennyire csak tehetette, mert közben a nyaka belegabalyodott az ágakba, és folyton föl-föl kellett kelnie s ki kellett bogoznia a nyakát. Aztán eszébe jutott, hogy a gomba egy-egy darabkája még a kezében van, s óvatosan hol az egyikbe, hol a másikba harapott és hol megnőtt, hol meg visszatörpült, mindaddig, amíg végre akkora nem lett, mint azelőtt volt.

Már olyan régen volt ilyen, hogy eleinte furcsán érezte magát. De néhány perc múlva beleszokott, és mint azelőtt, most is beszélni kezdett önmagához:

– Szóval egyik tervemet már megvalósítottam. Jaj, de rémes ez a sok átváltozás! Sohase tudom, mi lesz belőlem egyik pillanatról a másikra. Most, hogy visszakaptam rendes magasságomat, első dolgom az, hogy kijussak abba a gyönyörű kertbe. De hogyan jutok ki oda?

Így beszélt, s akkor egyszerre egy nagy térre érkezett. A téren egy házikó állott, körülbelül másfél méter magas.

– Akárkié is ez a ház – gondolta Évike –, nem nyithatok be így, mert halálra rémülne ilyen nagy lánytól.

Hát újra beleharapott a jobb kezében levő gombadarabba s addig nem is ment a ház közelébe, amíg megint félméternyire nem törpült.

HATODIK FEJEZET

Paprika és pörpatvar

Néhány percreg Évike csak állt-állt a ház előtt, azon tűnődve, mit tegyen. Egyszerre valami egyenruhás inas rohant az erdőből a ház felé. (Azért gondolta Évike inasnak, mert egyenruhában volt, egyébiránt az arcáról ítélve, inkább hálnak nézte volna.) Az inas erősen kopogott az ajtón bütykös ujjával. Erre egy másik egyenruhás inas, akinek kerek arca volt s düledt szeme, mint a békának, kinyitotta a kaput. Mind a két inas rizsporozott, bodorított haját viselt. Éviket furdalta a kíváncsiság, mi lehet itt, s egy kicsit előrelopakodott az erdőből, hogy hallgatózzék.

A Hal-inas óriási borítékot húzott ki a hóna alól, csaknem akkorát, mint ő maga, átnyújtotta a másik inasnak, és ünnepélyesen így szólt: „Ő Felsége, a Király arra kérte a Hercegnőt, kegyeskedjék elfáradni Hozzá teniszezni.” A Béka-inas éppily ünnepélyesen ismételte a meghívást, csupán a szavakat cserélte föl egy kissé. „A Hercegnőt arra kéreti a Király Ő Felsége, teniszezni kegyeskedjék elfáradni Hozzá.”

Erre mind a ketten hajbókoltak, úgy, hogy göndör fűrtjeik egymásba habarodtak s összeborzolódtak.

Évike nagyot kacagott ezen. Vissza is futott az erdőbe, hogy meg ne hallják. Mire ismét kikukkant-hatott, a Hal-inas már elment, a Béka-inas pedig künn üldögélt a ház előtt a földön s bambán bámult fölfelé az égre.

Évike félénken a kapuhoz sompolygott és kopogtatott.

– Hiába kopogtat – mondta a Béka-inas. – Két okból. Először azért, mert én is kívül vagyok a kapun, akárcsak maga, másodszer pedig azért, mert odabenn olyan éktelen lármát csapnak, hogy ezt nem hallja meg emberfia.

Belülről csakugyan pokoli zenebona hallatszott. Folyton üvöltöttek, tüszögtek, törtek-zúztak, mintha minden pillanatban egy-egy cserépedényt vagy csuprot vágtak volna földhöz.

– Kérem szépen – kérdezte Évike –, hogy juthatnék be?

– Akkor még lenne valami értelme a kopogtatásnak – folytatta a Béka-inas, nem is hederítve Évike kérdésére –, ha kettőnk közt volna a kapu. Ha maga benn volna, akkor kopogtathatna, és én kiengedném.

A Béka-inas, amint beszélt, egyre fölbámult az égre.

Évike ezt nagyon zokon vette tőle.

– De talán nem is tehet róla – mentegette Évike. – A szeme majdnem fönn van a fejbúbján. No de

azért válaszolhatna a kérdésekre. – Hogy juthatnék be? – ismételte hangosan.

– Nekem itt kell rostokolnom holnap reggelig – mondta a Béka-inas.

Ebben a pillanatban a ház kapuja kinyílt, s egy jókora tál röpült a Béka-inas feje elé, az orrát meg is horzsolta, aztán egy fa mögött ízzé-porrá zúzódott.

– Vagy esetleg holnaputánig – tette hozzá a Béka-inas, mintha semmi se történt volna, a szeme se rebbent.

– Hogy juthatnék be? – kérdezte Évike újból, még hangosabban.

– Az első kérdés – fontoskodott a Béka-inas –, hogy egyáltalán bejuthat-e.

Természetesen ez volt az első kérdés. Évikét azonban a Béka-inas modora sértette.

– Rettenetes – mormogta –, mennyire fontoskodnak ezek az állatok. Valósággal megbolondítják az embert.

A Béka-inas erre megismételte előbbi kijelentését.

– Nekem itt kell rostokolnom holnap reggelig, esetleg holnaputánig is.

– Szóval mit tegyek? – kérdezte Évike.

– Amit akar – felelte a Béka-inas, és fütyürészett.

– Ez hülye – mormogta Évike kétségbeesve. – Kár vele szóba állni.

Azzal kinyitotta a kaput és belépett. A kapun át egy nagy konyhába jutott, mely telis-teli volt füsttel. A Hercegnő háromlábú széken ült a konyha közepén s egy pólyást dajkált. A szakácsné a tűzhely fölé hajolt s roppant rézkondérban paprikást kavargatott.

– Ezt ugyancsak megpaprikázták – gondolta Évike, amíg körötte jobbra-balra tüsszögtek.

A hangulat kétségtelenül paprikás volt. Maga a Hercegnő is tüsszentett olykor-olykor, a pólyás pedig hol bőgött, hol tüsszögött. Csak a szakácsné nem tüsszögött a konyhában, meg a kutya. Az a tűzhely mellett ült és szakadatlanul vigyorgott.

– Kérem, tessék megmondani – érdeklődött Évike egy kicsit félénken, mert nem tudta bizonyosan, illik-e neki először megszólalnia –, miért vigyorg úgy ez a kutya?

– Azért, mert Fakutya – felelte a Hercegnő. – Semmi másért. Disznó!

Ezt a szót olyan dühösen ordította a Hercegnő, hogy Évikében megfagyott a vér. Később kiderült, hogy a pólyásra értette, nem rá. Erre Évike nekibátorodott, s így folytatta:

– Nem tudtam, hogy a Fakutyák mindig vigyorgnak. Még azt sem tudtam, hogy a Fakutyák egyáltalán vigyorooghathatnak.

– Nemcsak vigyorooghathatnak, hanem állandóan vigyorooghathatnak is – vetette oda a Hercegnő.

– Én eddig még egyetlen vigyorgó Fakutyát se láttam – mondta Évike kedveskedve, mert örült, hogy szóba ereszkednek vele.

– Mit tudsz te... – szólta fitymálva a Hercegnő.

Évikének fájt a megjegyzés. Másra akarta terelni a beszédet. Ekkor azonban a szakácsnő levette a tűzről a roppant rézkondéért, és mindent, ami a keze ügyébe esett, odavagdosott a Hercegnőhöz meg a pólyáshoz. Először a piszkavas röpült, aztán csuprok, lábasok és tányérok következtek. A Hercegnő egy csöppet se törődött azzal, hogy az edényeket a fejéhez vagdossák, a pólyás meg különben is úgy üvöltött, hogy nem lehetett eldönteni, miért bőg.

– Jaj, kérem, mit tetszik csinálni? – fakadt ki Évike, s halálos rémületében le-föl szaladgált. – Hiszen leütik a kisbaba orrát! – kiáltotta, amikor egy, a rendesnél nagyobb fazék röpült el a pólyás mellett s csaknem eltalálta őt.

– Ha nem ütnéd mindenbe az orrod – dörögte a Hercegnő Évike felé –, hidd el, a földgolyó sokkal gyorsabban forogna.

– Az pedig nagy baj volna – jegyezte meg Évike, örülve, hogy eldicsekedhet azzal, amit tud. – Tessék meggondolni, mi történék akkor a nappalokkal meg az éjszakákkal? A földgolyó ugyanis minden huszonnégy órában egyszer fordul meg a saját tengelye körül. Sohase tér ki pályájából. Különben belevágódnék egy üstökös...

– Igaz, vágd bele a kést! – kiáltott a Hercegnő a szakácsnének. – Csapd le azonnal a fejét.

Évike ijedten pillantott a szakácsnéra, vajon megteszi-e a Hercegnő parancsát. De a szakácsné, úgy látszik, nem is hallotta, s tovább kevergette-kavargatta a paprikást. Évike tehát nekibátorodott s folytatta:

– A földgolyó minden huszonnégy órában egyszer fordul meg a saját tengelye körül. Vagy talán tizenkettőben?

– Ugyan, hagyj már békén – mondta a Hercegnő. – Kisebb gondom is nagyobb ennél.

Erre újra dajkálni kezdte a pólyást. Valami dajkadalt dalolt neki, s minden sor végén jól összerázta.

*Tente baba, tente,
Ne bógj, anyja szentje,
Ne tüsszögj már, ne üvöltözz,
Odaváglak én a földhöz,
Adta teremtette.*

A szakácsné ismételte az utolsó sort: *Adta teremtette*, s a pólyás annál jobban bömbölt.

A Hercegnő rázendített a második versszakra, a pólyást vadul le-föl hajigálta, az pedig úgy sikított, ahogy kifért a torkán. Évike alig hallotta az altatódalt.

*Tente baba, tente,
Ordíts csendesen te,
Nézd csak, hogy lobog a tűz bent,
Odakerül, aki tüsszent,
Adta teremtette.*

A szakácsné megint rácsapta: *Adta teremtette.*

A pólyás tovább visított.

– Nesze, most dajkáld te! – mondta a Hercegnő, s Évikéhez röpítette a pólyást. – Nekem át kell öltöznöm. Teniszezni hívott Ő felsége.

Már rohant is kifelé a konyhából. A szakácsné egy palacsintasütőt vágott utána, de nem találta el.

Évike alig tudta tartani az apróságot. Furcsa egy jószág volt. Csupa kéz meg láb. A szerencsétlen kis teremtés úgy prüszkölt, mint valami gőzmozdony, először összegömbölyödött, aztán kinyújtózkodott, úgyhogy Évike eleinte alig bírta vele.

Lassanként jött rá, hogy kell bánni ezzel. Jól összefogta, s erősen tartotta a jobb fülét meg a bal lábát, akkor nem rúgkapálhatott. Kivitte a konyhából.

– Ha benn hagyom szegénykét, előbb-utóbb még levágják – mondotta Évike. – Az pedig gyilkosság volna.

Évike ezt hangosan mondta, s a kisbaba, aki már abbahagyta a tüsszögést, helyeslően rőfögött.

– Ne rőföj – intette Évike –, az nem illik.

De újra csak rőfögött.

Évike ijedten az arcába nézett, hogy lássa, mi lelte. Annyi bizonyos, csúnya, pisze orra volt neki, s pirinyó szeme. Alig látszott ki a hájrétégből. Évike rá se tudott már nézni.

– Lehet azonban, hogy csak sírt – gondolta Évike, s a szemébe pillantott, nem könnyes-e.

Nem volt könnyes.

– Hát, ha mindenáron disznóvá akarsz változni, drágám – szólta Évike határozottan –, akkor mehatsz, amerre látsz. Szóval úgy vigyázz.

A szegény pára ismét ríni kezdett, vagy talán inkább rőfögött, Évike nem tudta eldönteni, hogy voltaképpen mit csinál. Egyszerre eszébe villant, mit kezd majd ezzel a jószággal otthon. Erre a kicsi úgy elkezdett rőfögni, hogy Évike riadtan nézett az arcába. Hát száz szónak is egy a vége, most már bizonyos volt,

hogy ez a pólyás disznóvá változott. Évike nem tartotta érdemesnek, hogy tovább cipelgesse.

Letette hát a földre, s nagy kő esett le a szívéről, amikor látta, hogy a kis disznó nyugodtan befelé totyog az erdőbe.

– Roppant csúnya gyermek lett volna, ha felnő, de lehet azért, hogy egészen szép disznó lesz belőle.

Most gyermek ismerőseire gondolt, akikből szintén szép disznók lehetnének, s azon töprengett, hogyan is lehetne őket disznóvá változtatni. Ekkor azonban újra megriadt, mert megpillantotta a Fakutyát. Nem messze tőle egy fa alatt ült.

– Mulatságos egy alak – gondolta Évike –, csak egy kissé hosszú a körme, meg egy kissé sok foga van.

Ezért bizonyos tisztelettel közeledett hozzá.

– Fakutya – kezdte félénken, mert nem tudta, szereti-e, ha a nevéen nevezik.

De a Fakutya csak még jobban vigyorgott.

– Nini, tetszik neki – gondolta Évike, s így folytatta: – Mondja meg, kérem, merre kell mennem?

– Az attól függ, hová akarsz jutni – felelte a Fakutya.

– Ó, az egészen mindegy – mondta Évike.

– Akkor az is egészen mindegy, hogy merre mész – mondta a Fakutya. – Csak menj, menj, ameddig...

– Ameddig valahová el nem jutok – fejezte be Évike.

– Valahová okvetlen eljutsz – mondta a Fakutya –, ha elég sokáig mégy.

Ez világos volt, mint a vakablak. Évike tehát egy másik kérdéssel fordult hozzá.

– Miféle emberek laknak errefelé?

– Errefelé – mutatta a Fakutya jobbra – a Részeg Kefekötő lakik. Arrafelé meg – mutatta balra – Április Bolondja. Menj el hozzájuk! Egyik olyan bolond, mint a másik.

– Csakhogy én nem szeretem a bolondokat – mondta Évike.

– Hiába nem szereted – mondta a Fakutya. – Itt mindenki bolond. Én is bolond vagyok. Te is bolond vagy.

– Honnan gondolja, hogy én bolond vagyok? – kérdezte Évike.

– Ha nem volnál bolond – válaszolt a Fakutya –, nem jöttél volna ide.

Évikét ez nem győzte meg. Ezért tovább faggatta a Fakutyát.

– És honnan gondolja, hogy kegyed bolond?

– Nézd – felelt a Fakutya –, egy rendes kutya az nem bolond, ugyebár?

– Nem – mondta Évike.

– Na látod – folytatta a Fakutya. – A rendes kutya, ha dühös, akkor morog, és ha örül, akkor csóválja a farkát. Én pedig akkor morgok, ha örülök, s akkor csóválom a farkam, ha dühös vagyok. Ergó, morgó, vigyorgó, ezért vagyok én bolond.

– De... – ellenkezett Évike.

– Semmi de – szakította félbe a Fakutya. – Inkább arról beszélj, eljössz-e a Királyhoz teniszezni.

– Hát én roppant szívesen elmennék – felelt Évike –, de nem vagyok meghíva.

– Szóval ott majd találkozunk – szólta a Fakutya, s eltűnt.

Évike ezen se csodálkozott, annyira megszokta már a különös dolgokat. De amikor a fa alá tekintett, a Fakutya megint ott ült előbbi helyén.

– Ja igaz – szólta. – Mi lett a pólyással?

– Sertéssé változott – felelt Évike, mintha mi sem lenne természetesebb, mint hogy egy pólyás sertéssé változzék.

– Mindjárt gondoltam – mondta a Fakutya, és újra eltűnt.

Évike várt egy darabig, azt remélve, hogy a Fakutya visszajön, de többé nem jött vissza. Erre megindult Április Bolondja háza felé.

– Részeg Kefekötőt már azelőtt is láttam – tűnődött –, Április Bolondja bizonyára sokkal érdekesebb lesz. Aztán április már elmúlt, május van, talán nem is lesz olyan bolond, mint áprilisban volt.

Amíg így beszélt, körülnézett, s újra megpillantotta a Fakutyát egy másik fa alatt.

– Sertést mondtál, vagy sértést? – kérdezte Évike.

– Sertést mondtam – nyugtatta meg Évike. – De, kérem, ne tűnjön el mindig olyan gyorsan, mert bele-szédülök.

– Rendben van – felelt a Fakutya –, a sertés az nem sértés – és most egészen lassan tűnt el.

Legelőbb a farka hegye tűnt el, s legutoljára a vigyorgása. De ez még azután is látszott egy darabig, amikor a Fakutya már sehol se volt.

– Nahát – gondolta Évike –, kutyát már láttam vigyorgás nélkül, de vigyorgást kutya nélkül most láttam legelőször.

Nem kellett sokáig mennie, egyszer csak ott volt előtte Április Bolondjának a háza. Nyomban sejtette, hogy ez az a ház. A két kéménye sután kétfelé állt, a teteje pedig széllal volt béelve. Olyan nagy ház volt ez, hogy Évike, minekelőtte a közelébe ment volna, még egyszer beleharapott a bal kezében levő gombadarabkába. Erre körülbelül hetvenöt centiméterre nőtt meg. Óvatosan a ház felé sompolygott.

– Könnyen lehet, hogy ez az Április Bolondja csakugyan kötni való bolond – mondotta remegve. – Talán mégis okosabb lett volna, ha előbb a Részeg Kefekötőt látogatom meg.

HETEDIK FEJEZET

Április Bolondja meg a Részeg Kefekötő

Künn a ház előtt a fa árnyékában terített asztal állt, ott ült Április Bolondja meg a Részeg Kefekötő és bo-rozgatott. Kettejük között egy mormota szunyókált. Április Bolondja meg a Részeg Kefekötő rákönyökölt, mint valami párnára, s a feje fölött beszélgetett.

– Hű, de rossz lehet ennek a szegény Mormotá-nak – gondolta Évike. – Még szerencse, hogy alszik és nem érzi.

Az asztal hosszú volt, de azért mindhárman az egyik sarkán szorongtak.

– Nincs hely, nincs hely! – kiáltoztak, amikor megpillantották Évikét.

– Dehogyan nincs – méltatlankodott Évike, s leült egy székre az asztal végén.

– Igyál egy kis kávé – kínálhatta őt nyájasan az Április Bolondja.

Évike keresgélt az asztalon, de nem talált mást, csak bort.

– Nincs is kávé – szólt.

– Nincs bizony – mondta Április Bolondja –, mi mindig bort kávézunk.

– Nem illik kínálni, ha nincs – jegyezte meg Évike mérgesen.

– Nem illik leülni, ha nincs meghíva – mondta Április Bolondja. – Kívül tágasabb.

– Nem tudtam, hogy ez csak a kegyed asztala – fe-lelte Évike. – Többnek van terítve.

– De kócos a hajad! – mondta a Részeg Kefekötő, aki eddig csak kíváncsian fürkészte Évikét.

– Nem illik mást megszólítani – mondta Évike hara-gosan. – Igenis, hogy nem illik.

A Részeg Kefekötő erre óriási szemeket meresz-tett, s csak ennyit mondott:

– Mi a különbség a holló meg az íróasztal között?
– Jaj, de nagyszerű – gondolta Évike, mert szerette a találós kérdéseket. – Mindjárt kitalálom – mondta hangosan.

– Azt gondolod? – kérdezte Április Bolondja.

– Azt.

– Hát akkor mondd azt, amit gondolsz.

– Én azt gondolom, amit mondok – hebegett Évike. – A kettő között nincs semmi különbség.

– Dehogyan nincs – pattogott a Részeg Kefekötő.
– Hiszen akkor éppúgy mondhatnám: „*Azt látom, amit iszom*”, vagy: „*Azt iszom, amit látok*”.

– Sőt mindegy lenne – tódította Április Bolondja
– ez: „*Azt szeretem, amit kapok*”, vagy ez: „*Azt kapok, amit szeretek*”.

– Meg egyformán mondhatnám – dűnnyögött a Mormota álmában –, „*Akkor alszom, ha élek*”, vagy: „*Akkor élek, ha alszom*”.

– No, te valóban csak akkor élsz, ha alszol – nevetett a Részeg Kefekötő.

Itt a beszélgetés megfeneklett s az egész társaság elhallgatott. Évike azon törte a fejét, mi a különbség a holló és az íróasztal között, de nemigen tudta kisütni.

A Részeg Kefekötő szólalt meg először:

– Hányadika is van ma? – kérdezte Évikétől.
Kihúzta zsebóráját, nyugtalanul nézegette, aztán megrázta és a füléhez nyomta.

Évike gondolkozott egy kicsit, aztán kibökte:

– Negyedike.

– Akkor az óráam két napot késik – sóhajtott a Részeg Kefekötő. – Látod, mondtam, hogy ne vajazd be a kerekeket – förmedt rá Április Bolondjára.

– Egészen friss vaj volt – mentegetődzött Április Bolondja.

– Igen, de azért néhány kenyérmorzsa is belékerült – dörmögött a Részeg Kefekötő. – Nyilván a kenyérvágó késsel kented be a vaját.

Április Bolondja vizsgálgatta az órát, elkomorodott, aztán beledugta a borospohárba, újra megnézte, s megint csak ennyit mondott:

– Egészen friss vaj volt.

Évike az Április Bolondja válla fölött kíváncsian kandikált az órára.

– Jaj, de muris egy óra – mondotta. – A napokat mutatja, de a perceket meg az órákat nem.

– Hát aztán – okoskodott a Részeg Kefekötő –, a te órád talán mutatja az éveket?

– Dehogyan mutatja – csapott rá Évike. – Hiszen egy év az nagyon hosszú, s akkor egy teljes évig egyáltalán nem kellene járnia.

– No és az én óráam talán jár? – kérdezte a Részeg Kefekötő. – Hiszen ha járna, akkor nem kellene a zsemben viselnem és ide-oda vinnem, hanem magától menne a lábán.

Évike most már igazán nem tudta, hányat ütött az óra és hogy mi van a vajjal. Csak azt látta, hogy a Részeg Kefekötőnek hiányzik egy kereke, Április Bolondjának meg egy kerékkel többje van, s mind a kettőnek vaj van a fején.

– Egy árva szót sem értek az egészből – vallotta be Évike pironkodva.

– A Mormota megint elaludt – ugrott föl a Részeg Kefekötő, s egy kis bort loccsintott az orrára.

A Mormota lerázta orráról a bort. Szemét föl se nyitva ezt mondotta:

– Én se, én se. Egy árva szót se.

– No, kitaláltad-e már, mi a különbség a holló meg az íróasztal közt? – vallatta Évikét a Részeg Kefekötő.

– Nem. Tessék megmondani – kérlelte.

– Nekem halvány sejtelmem sincs róla – felelte a Részeg Kefekötő.

– Nekem se – mondotta Április Bolondja.

Évike fáradtan fölsóhajtott:

– Hát nem sajnálják az időt ilyen ostobaságokra pazarolni? – méltatlankodott. – Olyan találós kérdést tesznek föl, amelyekre nincs is válasz.

– Miért sajnálnánk az időt? – ellenkezett a Részeg Kefekötő. – Hiszen az idő nem beteg.

– Nem értem – jegyezte meg Évike.

– Hát persze hogy nem érted – vágott szavába a Részeg Kefekötő. – Hiszen az idő nem tud beszélni. Néma gyermeknek pedig az anyja sem érti a szavát.

– Azért – szólt Évike kissé megzavarodva – én tudom, mi az idő. Az iskolából nem kések el soha.

– *Kések* – ismételte a Részeg Kefekötő. – Na látod. Késekkel öled az időt. Pedig ha jól bánysz az idővel, akkor idővel tudni fogod, hányat ütött az óra. Például ha reggel nyolckor kezdődik az iskola, egyszerűen előreigazítod az órát, és máris dél van. Lehet ebédelni.

– Ez remek – kacagott Évike, s aztán elgondolkozva tette hozzá: – De hátha még nem volnék akkor éhes?

– Annyi baj legyen! Akkor addig vársz, amíg meg nem éhez.

– Maga csak így beszél az időről? – kérdezte Évike.

– Nem – rázta fejét búsan a Részeg Kefekötő.

– Mi nem vagyunk beszédes viszonyban egymással.

Összevesztünk. Most április elsején történt. Éppen aznap, amikor szegény cimborám megbolondult – mutatott ujjával Április Bolondjára. – Akkor a Királynál nagy bál volt. Nekem kellett énekelni ezt a nótát:

*„Száraz tónak nedves partján
Döglött béka kuruttyol,
Meghallja egy süket ember,
Ki a vízben lubickol...”*

- Ismered ezt a szép nótát?
- Még sohase hallottam.
- Várj csak, így megy tovább:

*„Ejbjajh, denevér,
Hármat rikkant az egér.”*

Erre a Mormota kissé fölneszelt s félálomban dudorászni kezdte: „Hármat, hármat, hármat rikkant az egér”, s mindaddig dudorászta, amíg jól oldalba nem bökték.

– No, szóval, alig értem az első versszak végére – folytatta a Részeg Kefekötő –, a Király fölugrott és elkiáltotta magát: „Ez sose vág be időre. Nem tartja meg az ütemet. Üssétek le a fejét!”

– Borzasztó – fakadt ki Évike.

– Azóta haragszik rám az idő – bólogatott a Részeg Kefekötő. – Most tehát így ütöm agyon az időt.

– Ahá – mondotta Évike. – Azért iszik annyit.

– Csakis ezért – felelte a Részeg Kefekötő. – Mindig búcsúpoharat iszom. Egyiket a másik után. Azért van itt annyi pohár. Ha feldöntöm a poharam és bepiszkítom a terítőt, odább ülök.

– Azért cseréli folyton a helyét?

– Úgy van. Ha egyik helyen leittam magam, akkor más helyet keresek.

– De mi történik, ha már az egész terítőt beborozta? – kérdezte Évike.

– Beszéljünk másról – ásított Április Bolondja.
– Unom. Azt ajánlom, hogy ez a kisasszony meséljen most nekünk valamit.

– Jaj, én nem tudok mesélni – szólt Évike félénken.

– Akkor meséljen a Mormota – kiáltott a két jópipa. – Mormota, ébredj! – s bökdösték jobbról is, balról is.

A Mormota lassan fölpsilantott.

– Nem is aludtam – szólt rekedt, álmos hangon.
– Minden szót hallottam, pajtások.

– Mesélj valamit nekünk – biztatta Április Bolondja.

– Igen – könyörgött Évike –, legyen szíves, meséljen valamit.

– De siess – ingerkedett vele a Részeg Kefekötő –, különben elalszol, mielőtt befejeznéd.

– Egyszer volt, hol nem volt – kezdte a Mormota sebbel-lobbal, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt egyszer három kislány. Úgy hívták őket, hogy Sári, Piri, Mári. Ez a három kislány egy kút fenekén élt.

– És miből éltek? – kérdezte Évike, akit mindig nagyon érdekelt az evés meg az ivás.

A Mormota néhány pillanatig töprengett ezen, aztán így szólt:

– Hát málnaszörpből.

– Az lehetetlenség – jegyezte meg Évike mosolyogva. – Akkor elrontották volna a gyomrukat.

– El is rontották – mormogta a Mormota. – De még mennyire elrontották!

Évike akárhogy próbálta, sehogy se tudta elképzelni, hogy élt ott a kút fenekén az a három kislány.

– Aztán miért voltak a kút fenekén? – kérdezte.

– Hörpints föl még egy pohár bort – kínálgatta a Részeg Kefekötő Évikét.

– Én eddig egyetlen pohárral sem ittam – tiltakozott Évike megsértődve –, hát nem ihatok „*még egy*” pohárral.

– A semminél kevesebbet természetesen nem ihatsz – bölcselkedett Április Bolondja –, de a semminél többet annál könnyebben.

– Maga ne kotyogjon bele mindenbe! – szólt rá Évike.

– Nem illik mást megszólítani – olvasta a fejére daldalmasan a Részeg Kefekötő.

Évike erre nem tudott mit felelni, hát bánatában kent magának egy darab vajjas kenyeret, aztán újra megkérdezte:

– És miért éltek a kút fenekén?

A Mormota ismét törte a fejét egy-két pillanatig, majd kinyögte:

– Azért, mert az málnaszörp-kút volt.

– Olyan kút nincs is a világon – mondta Évike hitetlenül.

A Részeg Kefekötő meg Április Bolondja lepiszszegte. A Mormota is megpirongatta Évikét:

– Ha nem tudsz csöndben maradni, akkor csak mondd tovább magad.

– Ne tessék haragudni – könyörgött Évike. – Tessék folytatni. Többet nem szólok bele. Végre lehet, hogy csakugyan van egy olyan kút...

– Egy? – csattant föl a Mormota méltatlankodva, de azért folytatta:

– Szóval ez a három kislány csak elkezdett merni. Mertek, mertek...

– Mit mertek? – kérdezte Évike megfélelmezve fogadalmáról.

– Hát málnaszörpöt – vetette oda a Mormota.

– Tiszta poharat kérek – kiabált a Részeg Kefekötő –, és ülünk egy helyel odább.

A Részeg Kefekötő odább vonult, a Mormota került az ő helyére, a Mormota helyére pedig Április Bolondja. Évike szomorúan ült Április Bolondjának a helyére. Ebben a helycserében csak a Részeg Kefekötő járt jól. Évikének sokkal rosszabb hely jutott, mint előbb, mert Április Bolondja, mielőtt továbbült volna, feldöntötte a poharát.

Évike nem akarta újra megsérteni a Mormotát, ezért csínján érdeklődött:

– Csak azt nem értem, honnan merték a málnaszörpöt.

– Minthogy a vizes kútból rendszerint vizet szoktak merni – tanította a Mormota –, a málnaszörpös kútból málnaszörpöt mernek. Nem érted, te kis csacsi?

– De hiszen a kislányok benne voltak a kútban – magyarázta Évike a Mormotának, ügyet se vetve előbbi megjegyzésére.

– Persze hogy benne voltak, és benne mertek.

Ettől a választól Évike annyira meghökkent, hogy hagyta tovább beszélni a Mormotát s egy darabig nem is szólt közbe.

– Szóval a három kislány egyszerre mindenfélét mert – folytatta a Mormota, nagyokat ásítva s szemét dörzsölgetve, minthogy már roppant elálmosodott.
– Mindenfélét mert az a három kislány. Mindenfélét mert merni az a három kislány, ami *m* betűvel kezdődik.

– Miért éppen *m* betűvel? – csodálkozott Évike.

– Azért – felelt Április Bolondja –, mert mert. Azért – folytatta –, mert mert merni.

Évike elhallgatott.

A Mormota közben lehunyta szemét és elszundított, a Részeg Kefekötő azonban jól oldalba bökötte, arra fölriadt és folytatta:

– Mindent mertek ezek a kislányok, ami *m* betűvel kezdődik, úgymint *mézset*, *mákot*, *marhaságot*. Láttál te már marhaságot merni?

– Igazán nem tudom – hebegett Évike.

– Nahát, akkor hogy mersz merni ennyi marhaságot? – ripakodott rá a Részeg Kefekötő.

Ez már több volt a soknál. Ilyen gorombán még senki se beszélt vele. Sértődötten fölkel s otthagya őket. A Mormota tüstént elszenderedett, a másik kettő pedig nem törődött azzal, hogy elmegy. Évike hátratekintett, hogy hátha visszahívják, de bizony nem hívták vissza.

Messziről még látta, amint a Részeg Kefekötő meg Április Bolondja a Mormotát belenyomja a boroskancsóba.

– Ide se megyek többé – gondolta Évike, amikor már az erdőn ballagott. – Soha életemben nem jártam ilyen bolond társaságban.

Amint ezt mondotta, észrevette, hogy az egyik főtörzsbe valami ajtó van vájva.

– Jaj, de furcsa – szólt. – De ma minden olyan furcsa. Mindenesetre kinyitom.

Kinyitotta az ajtót és belépett rajta.

Ismét ott volt a hosszú folyosón, az üvegasztalka mellett.

– Na, most okosabb leszek – biztatta magát.

Fogta az icipici aranykulcsot, kinyitotta vele a párányi ajtót, amely a kertbe nyílt, majd kihúzta zsebéből a gombamaradékot, s addig harapdálta, amíg megint húsz centiméternyire nem törpült. Aztán lement a szűk átjárón, s végre-valahára ott volt a gyönyörű kertben, a tündöklő virágágyak meg a hűs szökőkutak között.

NYOLCADIK FEJEZET

Tenisz Ő Felsége, a Király udvarában

A kert ajtajánál nagy rózsabokor volt. Fehér rózsák nyiladoztak rajta. Négy kertész éppen abban serénykedett, hogy pirosra mázolja a fehér rózsákat. Évike ámult-bámult. Közelebb lopakodott hozzájuk. Hallotta, amint az egyik kertész, a Zöld Alsó rászól a másikra:

– Vigyázz, Makk Alsó, ne kend hozzám a festéket.
– Nem tehetek róla – szólta a Makk Alsó –, meglökött a Piros Alsó.

Erre a Piros Alsó rátekintett, s ezt mondotta:

– Te is mindent másra akarnál kenni.
– Jobb lenne, ha hallgatnál – vágott vissza a Makk Alsó. – A Király már tegnap le akarta üttetni a fejedet.
– Miért? – kérdezte a Tök Alsó.
– Kinek mi köze hozzá – jegyezte meg a Piros Alsó.

– De igenis, van közünk hozzá – pattogott a Makk Alsó. – El is mondom, miért. Azért akarta leüttetni a fejét, mert a szakácsnénak a konyhába fokhagyma helyett tulipánhagymát vitt.

A Piros Alsó ledobta ecsetjét. Égre-földre esküdözött, hogy ebből egy szó se igaz, amikor megpillantotta a leselkedő Évikét. Hirtelen elhallgatott. Most a másik három Alsó is észrevette őt. Mind a négyen földig borultak előtte.

– Mondják, kérem – szólalt meg Évike –, miért festik pirosra ezeket a fehér rózsákat?

A Makk Alsó meg a Piros Alsó a Zöld Alsóra pillantott.

A Piros Alsó halkán mondta:

– Tetszik tudni, édes kisasszonyka, úgy történt, hogy nekünk ide piros rózsafát kellett volna ültetnünk. Tévedésből azonban fehérret ültettünk. Ha a Ki-

rály megtudja ezt, leütteti valamennyiünk fejét. Most tehát sietve pirosra festjük a fehér rózsákat, minekelőtte még észrevenné...

Ebben a pillanatban a Tök Alsó, aki már régebben ide-oda fülelt, elkiáltotta magát:

– A Király, a Király!

A négy Alsó arca borult. Közeledő lábak ütemes dobaja hallatszott. Évike arrafelé fordult s várta a Királyt.

Először is katonák jöttek, közvitézek. Négy ezred: a Hetesek, a Nyolcasok, a Kilencesek meg a Tízesek. Némelyik hajtókáján piros szalag virított, a másikén zöld, de voltak olyanok is, akik a hajtókájukon egy-egy makkot vagy egy-egy tököt viseltek jelvényül. Utánuk következtek a Felsők, a tisztek és a parancsnokok. Csak aztán robogott be lován a Király, zöld palástban,

fején korona, oldalán kard, kezében az ország pálcája. Három más Király jött vele, akik vendégül érkeztek udvarába.

A díszkíséretben Évike tüstént fölismerte a Fehér Nyuszt. Ő volt itt a szertartásmester. Folyton selypegett, idegesen hadart s mindenkire mézédeseen mosolygott. Évikére ügyet se vetett.

Évike nem tudta, vajon ő is arca boruljon-e, mint a négy Alsó. Ilyesmi nem volt szokás a körmenetekben. Aztán elgondolta, ha mindenki arca esnék, akkor senki se látna belőle semmit és nem volna értelme az egésznek. Hát inkább állva maradt és szépen várt.

Amikor a menet Évike elé ért, mindenki megállott és rábámult. A Király szigorúan kérdezte:

– Kicsoda ez itt?

A Nyuszi egyre csak hajbókolt és mosolygott a Királyra, de egy szót se szólt. Erre a Király rárivallt:

– Tökfilkó!

Évikétől kérdezte meg:

– Hogy hívnak, kislányom?

– Évikének, Felség – mondotta illedelmesen, közben azonban szüntelenül így bátorította magát: „Csak nem ijedek meg egy játék kártyától?”

– És ezek itt kicsodák? – kérdezte a Király a négy Alsóra mutatva, akik valamennyien arca borulva feküdtek a rózsafa körül.

Mínt hogy ezek a színükkel hasra borultak, s a hátukon ugyanolyan minta volt, mint a többi kártyán, a Király nem tudhatta, hogy mifélek, Hetesek-e, Alsók vagy Felsők.

– Mit tudom én – vetette oda Évike. – Ez nem az én dolgom.

A Király elvörösödött a dühtől. Úgy nézett rá, mint valami tigris, s magából kikelve ordította:

– Üssétek le a fejét!

Évikének azonban nem szállt inába a bátorsága, hangosan, nagy bátran azt felelte neki:

– Szamárság.

A Király nem moccant, megnémult. Ekkor a Tavasz, egy szép, piros ruhás nő, virágkosárával a karján előlépett, megsimogatta Évikét, s csak ennyit mondott:

– Ne haragudjék rá, Felség, hiszen még gyermek.

A Király mérgesen elfordult Évikétől, s az Alsókra mutatva, a Tökfilkónak – a szertartásmesterének, a Nyuszinak – ezt parancsolta:

– Fordítsd vissza őket!

A Nyuszi a lábával fordítgatta vissza a hasmánt fekvő Alsókat.

– Keljetek föl! – kiáltott a Király harsány hangon.

Erre a négy Alsó fölugrott és villámsebessen le-föl hajlongott a Király meg az előkelő vendégek előtt.

– Elég! – üvöltött a Király. – Olyan gyorsan hajlongtok, hogy beleszédülök. – Aztán a rózsafára tekintve, ezt kérdezte: – Mit csináltatok itt?

– Alázatosan könyörgünk, Felség – rimázkodott a Piros Alsó, s fél térdre ereszkedett –, éppen át akartuk mázolni ezeket a rózsákat.

– Látom – morgott a Király, a rózsákat nézegetve. – Üssétek le a fejüket!

A menet tovább vonult. Csak a Király háziezrede, a Zöld Ezred maradt ott, hogy kivégezze a négy szerencsétlen flótást. Ezek Évikéhez folyamodtak segítségért.

– Sohase búsuljatok, nem fogják leütni a fejeteket – mondotta Évike, s egy jókora virágcserepbe dugta a négy Alsót.

A Zöld Ezred egy darabig kereste őket, aztán mi-
kor nem találta, nyugodtan a többiek után ballagott.

– Leütötték a fejüket? – harsogta a katonák felé a Király.

– Parancsára, Felség – harsogta vissza a Zöld Ezred.

– Helyes – kiáltotta a Király. – Tudtok teniszezni?

A katonák némán álltak s Évikére tekintettek.

– Én tudok – kiáltotta Évike.
– No, gyere! – üvöltött a Király.
Évike beállt a menetbe, s várta, hogy mi fog most történni.
– Szép napunk van ma – suttogta Évike fülébe a Nyuszi, rémülten pillantgatva feléje.
– Nagyon szép – hagyta helyben Évike. – De hol a Hercegnő?
– Csitt, csitt! – intette le a Nyuszi, óvatosan körülkémlelt, lábujjhegyre állt, s halkán mondotta Évikének: – Halálra ítélték.
– Jaj, miért? – kérdezte Évike.
– Csak nem sajnálsz őt? – kérdezte dermedten a Nyuszi.
– Nem én – felelte Évike. – Dehogyan sajnálok. Csak szeretném tudni, hogy miért.
– Azért – mondta a Nyuszi –, mert Ő Felségét, jóságos Urunkat és Királyunkat fölpofozta.
Évike hangosan hahotázni kezdett.
– Csitt, csitt! – aggodalmaskodott a Nyuszi. – Még meghallja a Király. Úgy történt, hogy a Hercegnő kissé elkésett. Erre Ő Felsége...
– Mindenki a helyére! – mennydörgött a Király.
A jelenlevők – ki-ki amerre látott – hanyatt-homlok rohanni kezdtek. De néhány perc alatt mégiscsak elhelyezkedtek, s a tenisz megkezdődött.
Évike soha életében nem látott ilyen furcsa teniszpályát: csupa lyuk volt és gödör. A földről ütögették a labdákat, a labdák eleven sündisznók voltak, a labdaverők eleven flamingók. Körös-körül kártyalapok alkották a hálót.
Évikének a legtöbb bosszúságot az okozta, hogy nem bírt a flamingóval. Valahogy sikerült a hóna alá gyűrnie, s a lábai már lefelé lógtak. De alighogy kiegyenesítette a flamingó hosszú nyakát, hogy vele, mint a teniszütővel elüsse a sündisznót, a flamingó visszafordult hozzá, s oly elszontyolódott pofával bá-

mult Évike arcába, hogy az nem állhatta meg kacagás nélkül. Aztán, amikor visszanyomta a flamingó fejét, hogy megint ütni próbáljon vele, a sündisznó, amelyik az imént még labdává gömbölyödött, egyszerre kitekergőzött és eliramlott. A hepehupás teniszpályán is folyton megbotlott, a kártya-katonák elüledeztek s a háló minden pillanatban eltűnt. Évike sejtette, hogy itt bajos lesz teniszezni.

A tetejében a játékosok valamennyien egyszerre akartak a sündisznóba ütni, senki se várt a sorára. Ökölharcra keltek egymással. A Király éktelen haragra gerjedt, folyton toporzékolt, s átlag minden percben egyszer ezt kiabálta:

– Üssétek le a fejét, üssétek le a fejét.

Évikének kezdett nem tetszeni a dolog. Őrá ugyan még eddig nem ordított a Király, de arra gondolt, mi

lesz, ha majd rá kerül a sor. Itt általában divat volt mindenkinek leütni a fejét. Csoda, hogy van olyan, akit életben hagytak.

Körülnézett, hogyan szökhetne meg innen észrevétlenül. Egyszerre valami furcsát pillantott meg oldalt egy fa alatt. Eleinte meghökkent, de aztán ráeszmélt, hogy az, amit lát, nem egyéb, mint vigyorgás.

– A Fakutya vigyorog – gondolta. – Végre valaki, akivel beszélgethetek.

– Na, hogy érzed magad? – kérdezte a Fakutya, mihelyt volt elég szája, hogy beszéljen vele.

Évike várt, amíg a Fakutyának a szeme is megjelent. Csak akkor köszöntötte.

– Addig pedig nem beszélek hozzá – mondotta magában –, míg a füle is meg nem jelenik. Legalább az egyik.

A következő pillanatban megjelent a Fakutya egész feje. Erre Évike letette a flamingóját s a teniszt kezdte mesélni neki, örvendve, hogy valakivel szóba állhat. A Fakutya azonban úgy gondolta, hogy elég, ha csak a feje látszik, s a törzsét nem is jelentette meg.

– Nem rendesen játszanak ezek – panaszkodott Évike. – Úgy veszekszenek, mint a sátoros cigányok. Még a saját szavát se hallja az ember. Nem tudják a játékszabályokat, vagy legalábbis nem törődnek velük.

– És hogy tetszik neked a Király? – kérdezte a Fakutya halkán.

– Sehogy se – felelte Évike. – Ez a Király olyan – kezdte, de ekkor észrevette, hogy a Király a háta mögött áll, és így folytatta: – olyan kitűnően játszik, hogy mindannyiunkat legyőz.

A Király elégedetten mosolygott. Meg is kérdezte tőle, minthogy közben észrevette a Fakutya fejét:

– Kivel beszélgetsz te itt, kislány?

– Barátommal, a Fakutyával – válaszolta Évike. – Ha megengedi, bemutatathatom Felsőgednek.

– Már nagyon rondán vigyorog – mondta a Király. – De azért nem bánom, ha meg is csókolja felséges kezemet.

– Van eszembe – vigyorgott a Fakutya.

– Mit pimaszkodsz? – hörgött a Király. – Mit bámulsz rám?

– A királyokat bámulni szokás – mentegette barátját Évike.

– El ezzel a Fakutyával! – parancsolta a Király. – Üssétek le a fejét! Magam megyek a Bakóért – s máris rohant.

Évike arra gondolt, hogy megnézi, hol tartanak a teniszben. Hát ott minden rend fölborult. Senki se tudta, hányadán van. Aztán közben a Király három játékos is halálra ítelt, mert kisebb-nagyobb szabálytalanságot követtek el. Évike elindult, hogy megkeresse a sündisznóját.

A sündisznó egy másik sündisznóval vívott párviadalt, s egészen össze voltak gabalyodva. Évike most a flamingóját kereste, hogy azzal mindkettőt a levegőbe röpítse, csakhogy a flamingója a kert túlsó végében sétált, s éppen egy fára próbált nagy ügyel-bajjal fölrepülni.

Mire megfogta a flamingóját és visszahozta, a két sündisznónak hűlt helye volt.

– Sebaj – gondolta Évike, a flamingóját karja alá gyömöszölte, hogy többé el ne szökhessék, s visszament a Fakutyához beszélgetni.

Ahogy odaért, ámulva látta, hogy a Fakutya körül nagy csoport álldogál, s a Király a Bakóval vitatkozik. A többiek pedig mind hallgattak, mint a sír.

Mind a Király, mind a Bakó Évikéhez fordult, hogy ő döntse el a vitát. Előadták az esetet mind a ketten, minthogy azonban mind a ketten egyszerre beszéltek, Évike egyiket se értette, s fogalma se volt, miről is van szó voltaképpen.

A Bakó azt állította, hogy ő csak akkor tudja leütöni valakinek a fejét, ha a fejhez test is van, amelyről

leütheti. Fogadkozott, hogy mióta bakó, nem ütött le másképpen fejet.

A Király viszont erősködött, hogy mindenkinek, akinek feje van, le lehet ütni a fejét, s ha a Bakó sokat okoskodik, mindenkinek leütteti a fejét, aki csak ott van. Ezért hallgattak úgy a többiek, mint a sír.

Évike csak ezt a tanácsot tudta adni:

– Legokosabb, ha megkérdezzük a Hercegnőt. Övé a Fakutya.

– A Hercegnő tömlöcben van – mondotta a Király. – Azonnal hozd ide! – parancsolta a Bakónak.

A Bakó futva futott a Hercegnőért.

Ebben a pillanatban azonban a Fakutya feje halványodni kezdett, s mire a Bakó visszatért a Hercegnővel, végképp el is tűnt. A Király meg a Bakó tűvé tették az egész kertet, dühöngve keresték a Fakutyát, a többiek szépen visszamentek a teniszpályára.

KILENCEDIK FEJEZET

A Tengeri Herkentyű meséje

– Jaj, csakhogy végre újra láthatlak, édes kis nagymamám! – örvendezett a Hercegnő, s szeretettel karofogta Évikét.

Évike igen örült, hogy a Hercegnőnek ilyen jó kedve van. Csak azt nem tudta, miért nevezi őt nagymamájának.

– A múltkor a konyhában nyilván a sok paprikától volt olyan paprikás hangulatban – gondolta. – Ha egyszer majd hercegnő leszek – tűnődött, s elszomrodott, mert kevés reménye volt ahhoz, hogy valaha is hercegnő legyen –, akkor sohase főzetek malacpaprikást. Inkább malacpecsenyét süttetek. Lehet, hogy az emberek csak a paprikástól olyan mérgesek – fűzte tovább a gondolatait –, a citromtól pedig savanyúak lesznek, a kinintől keserűek és a törökméztől édesek. Miért is nem adnak a gyerekeknek több törökmézet?

Évike közben teljesen megfeledkezett a Hercegnőről, s meglepődött, mikor az megszólalt a füle mellett.

– Úgy látszik, elgondolkoztál, édesem, attól állt el a szavad. Várj csak. Tudok erre egy jó közmondást, csak nem jut hamarjában az eszembe.

– Talán nincs is rá közmondás? – jegyezte meg Évike.

– Dehogyan nincs, te kis csacsi. Mindenre van közmondás – felelt a Hercegnő, s még jobban belecsimpaszkodott Évikébe.

Évike szerette volna lerázni magáról. Először azért, mert a Hercegnő szörnyen csúnya volt, másodszor pedig azért, mert a csontos, hegyes válla épp Évike válláig ért, s folyton szurkálta vele. Évike azonban nem akarta megsérteni, hát inkább tűrte.

– Most már rendesebben játszanak – szólalt meg, hogy másra terelje a szót.

– Erre azt szokták mondani: *Rend a dolgok lelke és veleje*. Akinek pedig rendben a szénája, annak nem fáj a feje.

– Én is úgy hallottam: *Ki-ki a maga mesterségét folytatassa* – szólt Évike.

– Ez is ugyanazt jelenti – mondta a Hercegnő, éles állával egyre szurkálva Évike vállát. – Különböztetést is szokták mondani: *Ki-ki saját szerencsájének a kovácsa*.

– Hogy szereti a közmondásokat – gondolta Évike.

– Tudod, miért nem ölelem át a derekadat? – kérdezte váratlanul a Hercegnő. – Azért, mert félek a flamingódtól. Nem csíp?

– De bizony, alighanem csíp – válaszolt gyorsan Évike, nehogy átölelje a derekát a Hercegnő.

– Csip-csip csóka, vak varjúcska – idézte a Hercegnő.

– Ez nem vak – mondta Évike.

– Persze hogy nem vak. *Csóka a csókának nem vájja ki a szemét*. Régi közmondás.

– Csakhogy ez nem is csóka – ellenkezett Évike.

– Hát persze hogy nem csóka – nevetett a Hercegnő. – *Nem illik más tollával ékeskedni*. Ez pedig azt jelenti, hogy: „légy az, aminek látszani akarsz”. Vagy egyszerűbben és rövidebben: ne akarj másnak látszani, mint aminek látszol, mert ha nem annak akarsz látszani, aminek látszol, akkor nem annak látszol, aminek látszani akarnál.

– Ha le tetszenék talán írni, akkor jobban megérteném – mondta udvariasan Évike. – Kicsit nagyon hosszú.

– Ez még semmi – dicsekedett a Hercegnő. – Még sokkal hosszabbat is tudok.

– Ne tessék vele fáradni – kedveskedett Évike.

– Ó, nekem ez nem fáradság. Szívesen csinálom. Örömet akarok vele szerezni neked.

– Szép kis öröm. Ha a névnapomra csak ilyesmit kapnék, nem nagyon örülnék neki – gondolta Évike, de mondani azért nem mondta.

– Már megint elgondolkoztál? – kérdezte a Hercegnő s újra megszurta Évikét a csontos állával.

– Hát már gondolkozni se szabad? – fakadt ki Évike, mert kezdte unni a dolgot.

– Dehogyan szabad! – folytatta a Hercegnő. – *Sö-pörjön ki-ki...*

Ebben a percben azonban Évike nagy meglepetésére a Hercegnő a tanulságot lenyelte, s remegni kezdett, mint a nyárfalevél. Évike fölpillantott. Hát látta, hogy a Király áll előttük, összefont karral, villámló szemmel.

– Felség – rebegette a Hercegnő fakó, élettelen hangon.

– Utoljára mondom – kiáltott lábával dobbantva a Király. – Vagy te tűnsz el innen, vagy azonnal leüttem a fejedet. Válassz a kettő közül!

A Hercegnő választott. Már ott se volt.

– No, menjünk vissza teniszezni – mondta a Király Évikének.

Évike úgy meg volt rémülve, hogy szólni sem tudott. Némán ballagott a Király után a teniszpálya felé.

A teniszezők fölhasználva a király távollétét az árnyékban hűsöltek, de mihelyt megpillantották, eszük nélkül futottak vissza játszani, mert azt kiáltotta feléjük, hogy egy pillanatnyi késedelem a fejükbe kerülhet.

Megint teniszeztek. A Király folyton-folyvást lármázott és kiabált: „Üssétek le a fejét! Üssétek le a fejét!” Az elítélteket azonnal katonák vették őrizetbe, s így senki se jelezte a hálót. Teniszezni is csak a Király teniszezett, meg Évike, mert a többi a Király mind halálra ítélte.

Vége a Király belefáradt a játékba, abbahagyta, s lihegve így szólt Évikéhez:

– Láttad már a Tengeri Herkentyűt?

– Még nem – felelte Évike. – Azt sem tudom, hogy mi az.

– Hát sohase hallottál még a Tengeri Herkentyű billentyűjéről?

– Nem, még sohasem.

– No, gyere, majd elvezetlek hozzá, és ő mesélni fog neked – mondta a Király.

Elindultak együtt. Évike hallotta, amint a Király indulóban halkán odaszólt a társaságnak:

– Mindnyájatoknak megkegyelmezek.

– Jaj, hála Istennek! – gondolta Évike, mert már megijedt attól, hogy itt mindenkit lenyakazznak.

Amint mentek-mendegéltek, hát egyszerre csak látják, hogy egy Griffmadár sütkérezik előttük az út közepén a porban, és szundikál.

– Kelj föl, te lomha dög – rivallt rá a Király –, s mutasd meg ennek a kislánynak a Tengeri Herkentyűt.

(Ha még nem láttatok, gyerekek, Griffmadarat, nézzétek meg a képen.)

– A billentyűjét is? – kérdezte a Griffmadár.

– Azt is. Nekem most vissza kell mennem, mert jelen kell lennem a kivégzéseknél – mondta a Király, azzal megfordult és otthagya Évikét a Griffmadárral.

Évike nem szívesen maradt egyedül ezzel a szörnyeteggel, de azt gondolta, hogy mellette is van olyan biztonságban, mint a kegyetlen Király mellett, hát ott maradt.

A Griffmadár föltápászkodott, megdörzsölte a szemét, várt, amíg egészen eltűnik a Király, s akkor elkacagta magát.

– Kétkrajcáros komédia.

– Micsoda? – kérdezte Évike.

– Hát a Király – mondta a Griffmadár. – Csak a szája jár. Sohase végeztet ki senkit. No, gyere!

– Mindenki csak így beszél velem: „No, gyere!” – duzzogott magában Évike, s lassan a Griffmadár

után ballagott. – Soha ennyit nem parancsoltak még nekem életemben.

Nem kellett messze menniük. Nemsokára megpillantották a Tengeri Herkentyűt. Szomorúan üldögélt egy sziklapárkányon. Amikor a közelébe értek, Évike hallotta, hogy oly keserveseket sóhajt, mintha a szíve épp akkor repedne ketté. Nagyon megsajnálta a Tengeri Herkentyűt.

– Mi a baja? – kérdezte a Griffmadártól.

A Griffmadár úgy felelt, mint az imént:

– Kétkrajcáros komédia. Csak a szája jár. Az a baja, hogy nincs semmi baja. No, gyere!

Fölmásztak a sziklapárkányra a Tengeri Herkentyűhöz. Az nagy, könnyes szemmel tekintett rájuk s egy kukkot se szólt.

– Ez a kislány látni akart téged – mondta a Griffmadár. – Meséld el neki az élettörténeted.

– Jó, majd elmesélem – mondta a Tengeri Herkentyű mély, kongó hangon. – Üljetek le mind a ketten, s amíg be nem fejeztem, senki se szóljon közbe.

Leültek. Néhány percig senki se szólt egy szót se.

– Vajon hogy akarja befejezni, ha el se kezd? – gondolta Évike, de türelmesen várt.

– Réges-régen valamikor – kezdte mély sóhajjal a Tengeri Herkentyű – odalenn éltem a tenger fenekén.

Ezeket a szavait hosszú-hosszú csönd követte. Csupán a Griffmadár vijjogott velőtrázóan, hogy „Krrrker”, s olykor a Tengeri Herkentyű zokogott a bilentyűjével nagy bánattal.

Évike már föl akart kelni, hogy megköszönje szépen az „érdekes élettörténetet”, de arra gondolt, hátha még sincs vége. Várt és nem szólt.

– Amikor kicsinyek voltunk – folytatta végre a Tengeri Herkentyű valamivel nyugodtabban, mert még mindig el-elfulladt a zokogástól –, a tenger fenekén jártunk iskolába. Volt ott egy tanítónk, „Öreg Víziló”-nak hívtuk.

– Miért hívták „Öreg Víziló”-nak? – csodálkozott Évike.

– Mert majdnem olyan ostoba volt, mint te – förmedt rá a Tengeri Herkentyű, rezgetve a billentyűjét.

– Szégyelld magad, hogy ilyen egyszerű dolgot kérdezel – pirongatta a Griffmadár.

Aztán mind a ketten elhallgattak, s olyan szemrehányó tekintetet vetettek szegény Évikére, hogy az csaknem a föld alá süllyedt szégyenletében. Végre a Griffmadár így szólt a Tengeri Herkentyűhöz:

– No, folytasd, öreg cimborám. Különben ítéletnapjáig se lesz vége.

– Szóval – folytatta a Tengeri Herkentyű –, a tenger fenekén jártunk iskolába, akár hiszed, akár nem.

– Én egy szóval se mondtam, hogy nem hiszem – mentegetőzött Évike.

– De mondtad – erősítette a Tengeri Herkentyű.

– Fogd be a szád! – rivallt rá a Griffmadár, még mielőtt az egy szót is szólhatott volna.

A Tengeri Herkentyű folytatta:

– Mi ott a tenger fenekén roppant jó nevelést kaptunk. Innen a tenger eszem. A legfőbb elemi iskolába jártunk. A víz tudniillik a legfőbb elem.

– Én is elemi iskolába jártam – vágott közbe Évike. – Ne tessék azzal annyira hencegni.

– Különórákat is vettél? – kérdezte aggódva a Tengeri Herkentyű.

– Hogyne – dicsekedett Évike. – Franciát és zongorát tanultam.

– Hát úszni tanultál-e?

– Azt még nem – szégyenkezett Évike.

– Nem is iskola az – legyintett megvetőleg a Tengeri Herkentyű. – Engem már hetvenhét éve tanít úszni egy öreg Cápa, s ha Isten segít, egy-két év múlva szabadúszó is leszek.

– Minek tanul úszni? – jegyezte meg Évike. – Hiszen a tengerben született.

A Tengeri Herkentyű erre nem felelt. Évike valatgatta:

– Aztán mi mindent tanultak még abban a tengeri iskolában?

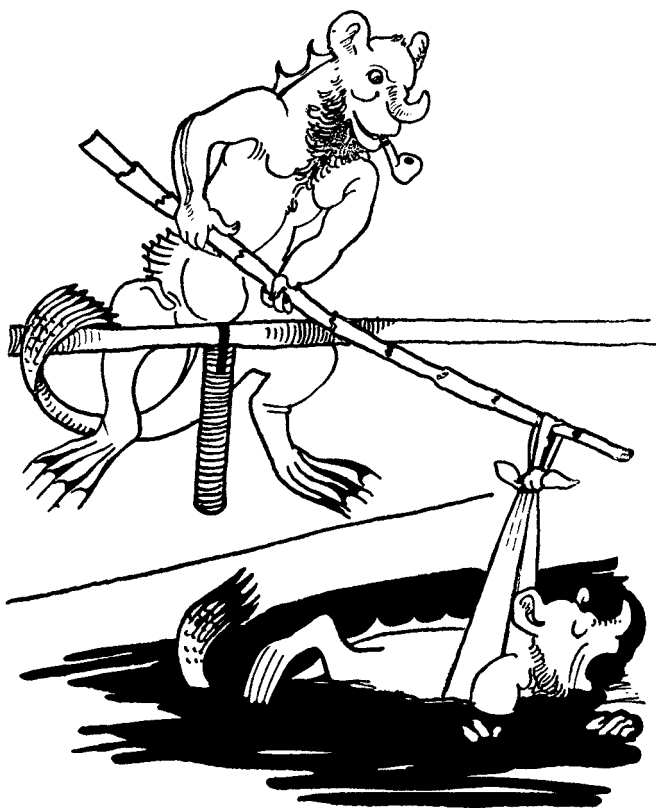
– Tanultunk először is számtant. Aztán másztant – mondotta síri csendben a Tengeri Herkentyű.

– Mi az a másztant? – kérdezte Évike.

– Nahát, még azt se tudod? – szörnyülködött a Griffmadár. – Hogy mekkora szamár vagy!

Évike megszeppent, de azért tovább érdeklődött:

– Írni tanultak?

– Nem – zokogott a Tengeri Herkentyű –, csak sírni.

– Olvasni?

– Csak olvasni.

– Rajzolni?

– Csak majszolni. De tanultunk angolnraul is.

– Talán angolul? – nevetett most már Évike.

– Angolnraul, ha mondom – ismételte a Tengeri Herkentyű.

– Én ezt, sajnos, nem tanulhattam – panaszkodott a Griffmadár. – Szegény szüleimnek nem futotta rá. Csak repülőiskolát végeztem, fönn a levegőben. Volt egy tanítóm, egy vén Holló. Szegény, mindig azt hajtogatta: „Kár, kár.” Kár érte.

– Kár – sóhajtotta a Tengeri Herkentyű.

– Kár – káromta a Griffmadár is. Mind a ketten zokogva a mancsukba temették arcukat.

– És hány órát tanultak naponta? – kérdezte Évike, hogy másra terelje a szót.

– Első nap tízet – mondta a Tengeri Herkentyű –, aztán kilencet, aztán nyolcat és így tovább, mindennap eggyel kevesebbet.

– Jaj, de furcsa órarend – csodálkozott Évike.

Nagyon tetszett neki ez az órarend. Egy kicsit gondolkozott, majd kibökte:

– A tizenegyedik napon persze ünnep volt.

– Hát persze hogy persze – mondta a Tengeri Herkentyű.

– Aztán mit csináltak a tizenkettedik napon? – érdeklődött tovább Évike.

– Semmit – szakította félbe a kérdezősködést a Griffmadár. – Akkor kezdődött a nagy-nagy szünet, s azóta is tart szakadatlanul. Hagyjuk már az iskolát! Inkább meséld el neki, mit szoktunk játszani.

TIZEDIK FEJEZET

Egyedem-begyedem tengertánc

A Tengeri Herkentyű nagyot sóhajtott s uszonyával megtörölte a szemét. Évikére nézett, szólni akart, de nem bírt. A zokogás elfojtotta a hangját.

– Mintha csont akadt volna a torkán – mondta a Griffmadár, és rázni kezdte, döngetni a hátát.

A Tengeri Herkentyű végül visszakapta a hangját, de patakzó könnyek közt folytatta:

– Te bizonyára nem sokat éltél a tenger fenekén.

– Semeddig se – szólt közbe Évike.

– Talán még sohasem is láttál tengeri rákot?

– De már ettem is egyszer – kezdte Évike, de aztán sietve visszaszívta. – Nem, még soha.

– Akkor hát nem is tudhatod – folytatta a Tengeri Herkentyű –, hogy milyen a tengertánc.

– Nem, nem tudom – szólt Évike. – Milyen tánc az?

– Hát, mindenekelőtt – kezdte a Griffmadár – valamennyien fölállanak a tengerparton egy hosszú sorban.

– Két hosszú sorban! – üvöltött a Tengeri Herkentyű. – Fókák, Teknősbékák meg a többiek is, valamennyien. Aztán két lépés előre.

– Ki-ki a maga párjával! – ordított a Griffmadár.

– Az magától értetődik – mondta a Tengeri Herkentyű.

– Mindenkinek egy Tengeri Rák a párja. Két lépést előre, aztán rákcseré és két lépés vissza – üvöltött a Griffmadár.

– Ha ez megvan – folytatta a Tengeri Herkentyű –, akkor...

– Akkor be kell dobni a Rákokat – sikított a Griffmadár, s egy nagyot ugrott.

– A tengerbe, amilyen messzire csak bírod – fejezte be a Tengeri Herkentyű.

– Most villámsebesen utánuk kell úszni – vijjogott a Griffmadár.

– Bukfencet vetni a vízben – visított a Tengeri Herkentyű, vadul ugrándozva.

– Ismét rákcsere – sikította a Griffmadár.

– Vissza a partra, és vége az első résznek – mondta a Tengeri Herkentyű, hirtelen leeresztve a hangját.

Ez a két szörnyeteg, aki még az imént úgy ugrabugrált, mint két őrült, most ismét leült, elkomorodott s Évikére tekintett.

– Szép tánc lehet – mondta Évike félénken.

– Akarod látni? – kérdezte a Tengeri Herkentyű.

– Jaj, de szeretném! – mondta Évike.

– Gyere, táncoljuk el az első részét – mondta a Tengeri Herkentyű a Griffmadárnak. – Tengeri Rák nélkül is menni fog. Melyikünk énekeljen?

– Énekelj te, én már elfelejtettem a szövegét
– mondta a Griffmadár.

Kézen fogták egymást, lassan, ünnepélyesen táncolni kezdtek. Közben néhányszor rá-ráléptek Évike lábára. Elülső lábukkal az ütemet verték. A Tengeri Herkentyű lassan, bánatosan rázendített:

*Egyedem-begyedem
Tengertánc,
Hajdú sógor,
Mit kívánsz?
Nem kívánok egyebet,
Csak egy csupasz
Verebet.
Én ángyomat kiáltom,
Vaspálcámat kongatom.
King-kong konga-tom –
Kácki tolvaj, te vagy, te.*

*Egyedem-begyedem
Bakkecske,
Hová való
Menyecske?
Szántóföldre
Ugrálni,
Békalyukba
Bújkálni.
Allj mán Fodor mán
Ecki-becki-Tengerecky Pál.*

*Egyedem-begyedem
Cin-cimbe
Áber-fáber
Domine
Ékuszpókusz
Kandalékusz
Ákom-bákom
Koákrákom, buff.*

– Köszönöm szépen, nagyon érdekes tánc volt – mondta Évike, aki örült, hogy már vége van. – A vers is tetszett. Csak azt nem tudom, mi az az *egyedem-begyedem*?

– Ezt majd az egyetemen tanulod meg – intette le a Tengeri Herkentyű.

– Sok mindent szeretnék még kérdezni, ha szabad – kérlelte a Tengeri Herkentyűt.

– Kérdezz! – bátorította a Tengeri Herkentyű.

– Mivel szabják ki a báli ruhákat? – kérdezte Évike.

– A Rák ollójával – felelte a Tengeri Herkentyű.

– Ki írja a báli meghívókat? – kérdezte Évike.

– A Tintahal – felelt a Tengeri Herkentyű.

– Sokan vannak az ilyen bálon? – kérdezte Évike.

– Úgy szorongunk, mint a heringek – felelt a Tengeri Herkentyű.

– A Tok is ott van? – kérdezte Évike.

– Hogyne – felelte a Tengeri Herkentyű. – Bál után abba rakják el a cigányok a hegedűjüket.

– Az Angolna tud-e angolul? – kérdezte Évike.

– Csak szeretne – felelt a Tengeri Herkentyű. – Amint a neve is mutatja. Angolna, de nem tud szegény.

– Miért hallgat annyira a Kecsege?

– Erre a kérdésemre most egy verset mondok – felelt a Tengeri Herkentyű. – Jól figyelj ide:

*Nem beszél a kecsége,
De aki bölcs, fecseg-e?*

– Jegyezd meg, kislány, hogy a bölcs mindig hallgat.

– Azért beszél ez annyit – gondolta Évike, de nem mondta, hanem azt kérdezte: – Most tessék megmagyarázni azt, miért van a kecségének a szájába dugva a farka és miért van zöld mártással leöntve?

– Dehogyan van zöld mártással leöntve – felelt a Tengeri Herkentyű. – Hiszen azt lemosná róla a tengervíz. De az már igaz, hogy a farka a szájába van dugva.

A Tengeri Herkentyű most akkorát ásított, hogy majd elnyelte Évikét, aztán így szólt a Griffmadárhoz:

– Magyarázd el neki, hogy miért van a kecségének a farka a szájába dugva.

– Azért – kezdte a Griffmadár –, mert ő is részt vett a tengertáncban, őt is belehajították a tengerbe. De olyan messzire dobták, hogy a farka a szájába csapódott, s azóta is úgy maradt.

– Köszönöm a magyarázatot – szólta Évike –, nagyon érdekes volt.

– Most talán te beszéld el, hogy mi minden történt veled – unszolta a Griffmadár Évikét.

– Jaj, sok mindent beszélhetnék arról, ami ma reggel óta történt velem – mondta Évike félénken. – De a tegnapi dolgokról nem is beszélek, mert tegnap még nem az voltam, aki ma vagyok.

– Nem értem. Magyarázd ezt meg – szólta a Tengeri Herkentyű.

– Nem, előbb beszéld el, mi történt veled – türelmetlenkedett a Griffmadár. – A magyarázatok hosszúak és unalmasak.

Évike hát elbeszélte, mi minden történt vele attól a perctől kezdve, hogy megpillantotta a Fehér Nyuszt. Eleinte egy kicsit félt, mert a Griffmadár meg a Tengeri Herkentyű egészen közel húzódott hozzá s tágra nyitott szemmel, tátott szájjal hallgatta, de aztán lassacskán bátorságra kapott. A Tengeri Herkentyű meg a Griffmadár mindaddig nyugodtan hallgatta, amíg Évike oda nem ért, ahol a Hernyónak elszavalta a *Családi kört*. Itt a Tengeri Herkentyű akkorát sóhajtott, hogy csaknem elfújta Évikét.

– Ez bizony fölöttébb különös – jegyezte meg.

– Világéletemben nem hallottam ilyesmit – csodálkozott a Griffmadár is.

– Vagyis a versnek egészen más értelme lett, mint volt – tűnődött a Tengeri Herkentyű.

– Ejnye, szólj neki, hogy szavaljon valamit – tekintett a Griffmadárra, mintha az jobban tudna hatni Évikére.

– Állj föl szépen, és szavalj el nekünk valami nagyon, de nagyon komoly és nagyon, de nagyon tanulságos verset – szólta a Griffmadár.

– Hogy parancsolgatnak nekem ezek az állatok. Kikérdeznék a leckémből – gondolta Évike. – Akár az iskolában.

De azért fölállt, meghajolt, s minthogy még mindig a tengertánc járt az eszében, ezt a verset szavalta el:

*Április bolondja,
Fölmászott a toronyba,
Mekérdezte, hány óra,
Féltizenháromra,
Csiribiri kanveréb,
A bolondot űzd odébb.*

– Hiszen ez nem egészen komoly vers – jegyezte meg a Griffmadár –, s nem is egészen tanulságos.

– Magam is azt hiszem – fontoskodott a Tengeri Herkentyű. – Nagy hülyeség lehet, mert nem értem.

Évike nem szólt. Csak leült, arcát a tenyerébe temette, s azon gondolkozott, vajon fog-e még valaha rendes dolog is történni vele ebben az életben.

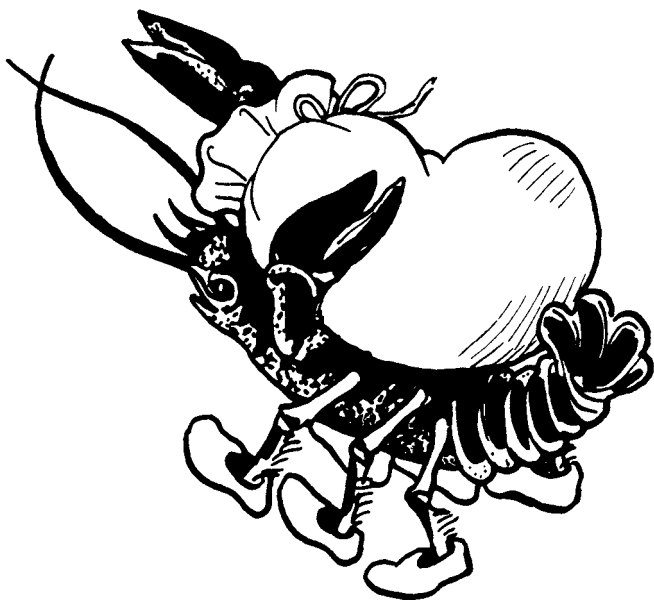
– Talán magyarázd meg – mondta a Tengeri Herkentyű.

– Úgyse tudja megmagyarázni – mondta a Griffmadár. – Inkább szavaljon el egy másik verset.

– Mit jelent például az, hogy *csiribiri* meg *kanveréb*? – kérdezte a Tengeri Herkentyű. – Egy betűt se értek belőle. Aztán miért kell valakinek fölmászni a toronyba, ha alulról is láthatja, hány óra? Ettől reped meg az én fejem. Szavalj inkább egy másik komoly és tanulságos verset.

Évike nem mert ellenkezni, noha érezte, hogy ismét felsül. Remegő hangon fújta:

*Volt egyszer egy rák,
Hátán volt egy zsák.
Elszaladt a rák,
Ott maradt a zsák.*

*Az én sípom azt fújja:
Tim-tam daruláb,
Szőke disznó mezítláb.*

- Énekeljük el mi is! – kiáltott a Griffmadár.
A Tengeri Herkentyű már énekelni kezdte, de akkor valaki bekiáltott:
– Kezdődik a törvényszéki tárgyalás.
– Gyere! – sürgette a Griffmadár Évikét. Kézen fogta s máris vitte, meg se várta, míg a Tengeri Herkentyű befejezi az énekét.
– Miféle törvényszéki tárgyalás lesz? – lihegte Évike futás közben.
A Griffmadár azonban csak ennyit mondott:
– No gyere, gyere – s egyre gyorsabban futottak, és egyre halkabban hozta feléjük a szél a Tengeri Herkentyű énekét:

*„Tim-tam daruláb,
Szőke disznó mezítláb.”*

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Ki lopta el a túrós rétest?

A Király már a trónon ült, amikor Évikéék odaérkeztek. Körülötte apró madarak és állatok tolongtak, meg egy egész játék kártya. A vádlott, a Piros Alsó, bilincsbe verve állott, mellette jobbról és balról a Makk Hetes meg a Tök Hetes őrizte, hogy meg ne szökjék. A Király oldalán a Fehér Nyuszi sürgőldött. Egyik kezében trombitával, a másik kezében összegöngyölt papírtekerccsel. A terem közepén asztal volt, rajta egy nagy tál cukorral hintett, mazsolás túrós rétes. Évikének szinte csorgott a nyála, olyan étvágya támadt a túrós rétesre.

– Csak már vége volna a tárgyalásnak – gondolta –, s megehetnék a túrós rétest.

De hol volt még a tárgyalás vége? Hiszen még el sem kezdődött.

Évike eddig még sohase volt törvényszéki tárgyaláson. Csak újságokban olvasott ilyesmiről. Sok mindent tudott már. Tudta többek közt azt is, hogy ki a bíró és ki a vádlott, s hogy rendszerint a bíró szokta elítélni a vádlottat, és nem megfordítva.

Most a Király volt a bíró.

– Ott a tanúk padja – gondolta Évike –, s az a két állat ügyvéd.

Kénytelen volt őket állatnak nevezni, mert itt mindenki állat volt.

Büszkén ismételte ezeket a dolgokat, arra gondolva – némi joggal –, hogy kevés kislány tud annyit ilyen korban.

Az ügyvédek buzgón írtak valamit a palatáblájukra.

– Mit irkálnak ezek? – súgta Évike a Griffmadárnak. – Hiszen még el sem kezdődött a tárgyalás.

– A nevüket – súgta vissza a Griffmadár –, mert félnek, hogy elfelejtik a tárgyalás végéig.

– Jaj, de maflák! – nevetett Évike, de tüstént elhallgatott, mert a Fehér Nyuszi nagyot kiáltott:

– Csönd legyen, különben azonnal kiürittetem a termet.

A Király pedig föltette pápaszemét és dühösen nézegette, ki merészel itt beszélni.

Évike észrevette, hogy a két ügyvéd ezt írja a palatáblájára: „Jaj, de maflák”, sőt az egyik még meg is

kérdezte a szomszédjától, hogy ezt, „mafla”, két vagy három effel írják-e. Na, szép kis irkafírka lesz ebből, gondolta Évike.

A jegyzőnek rettenetesen csikorgott a palaveszszője. Évike nem bírta tovább hallgatni, a háta mögé lopódzott, s olyan ügyesen kikapta a kezéből, hogy a szegény jegyző (a Gyík koma volt az) csak azt látta, hogy az egyszerre eltűnt. Mindenütt kereste, végül is az ujjával kellett írnia, de nem sokat ért, mert nem látzott a palatáblán.

– Ügyész, halljuk a vádat! – parancsolta a Király.

Erre a Fehér Nyuszi háromszor a trombitájába fújt, kigöngyölte a papírtekercset, s emelt hangon, értetően olvasni kezdte:

*Szörnyűséges rém-eset.
Hallottál ily rémeset?
Vettem ötven krémeset.
Piros Alsó meglökött
S mind az ötven rám esett.*

*Múltkor pedig édesem
Odaszaladt vészesen
S ötszáz túros rétesem
Mind ellopta és megette,
Az éhségtől szétesem.*

*Ennélfogva vádolom,
Védelmébe gátolom,
Az egészet rátolom,
Bármit mond a védelem,
Vádolom őt, vádolom.*

- Lássuk, mit mond erre a törvény – szólta a Király.
- Még ne, még ne – intette le a Fehér Nyuszi.
- Hol vagyunk még attól?
- Hát akkor jöjjön az első tanú – mondta a Király.

A Fehér Nyuszi háromszor trombitájába fújt, és elkiáltotta magát:

– Első tanú.

Az első tanú a Részeg Kefekötő volt. Két kezében egy-egy pohár bort hozott.

– Ezer bocsánat, Felség – mentekezett –, de nem tudtam kiinni a boromat, amikor értem jöttek.

– Ki kellett volna innod – mondta a Király. – Mikor kezdted inni?

A Részeg Kefekötő Április Bolondjára pillantott, aki karonfogva állt ott a Mormotával.

– Április elsején, ha nem tévedek – mondta.

– Harmadikán – mondta Április Bolondja. – Elsején én kezdtem inni.

– Tizenharmadikán – mondta a Mormota.

– Írjatok – parancsolta a Király.

Valamennyien egymás alá írták a számokat, aztán összeadták, kivonták, megszorozták, végül pedig az egészet átszámították pengőbe és fillérekre.

– Mi a neved? – fordult most a Király az első tanúhoz.

– Részeg Kefekötő – felelt az.

– Bolond vagy? – kérdezte a Király.

– Nem, ő a bolond – mondta a Részeg Kefekötő, s Április Bolondjára mutatott.

– Mondd el, mit tudsz, de ne dülöngélj jobbra-balra, mert leüttem a fejed – szólt a Király.

A tanú ettől annyira megijedt, hogy csaknem hasra vágódott, s zavarában beleharapott az üvegpoharába.

Évike most valami furcsát kezdett érezni. Eleinte nem tudta, mi az, és meg is ijedt tőle, de később rájött, hogy hirtelen nőni kezdett, attól támadt az a furcsa érzése. Első gondolata az volt, hogy szó nélkül fölkel s itt hagy csapot-papot, az egész tárgyalást, de aztán elhatározta, hogy ott marad, ameddig elfér.

– Ne tolakodjék úgy – szólt rá a Mormota, aki közvetlenül mellette ült. – Agyonnyom.

– Nem tehetek róla – mondta Évike. – Maga is nő.
– Igen, de én mértéket tartok – válaszolt a Mormota. – Nem mint maga, aki az évig nő.

Azzal dühösen fölkelt a helyéről s átment a tárgyalóterem másik végébe.

A Király közben folyton mereven nézte a Részeg Kefekötőt. Amikor a Mormota fölkelt a helyéről, így szólt az egyik teremőrhöz:

– Hozd ide az utolsó udvari bál meghívóját!

Erre a szerencsétlen Kefekötő úgy elkezdett remegni, hogy a lábán lötyögtek a cipői is.

– Vallj be mindent töredelmesen – kiáltott a Király –, különben leütem a fejed, akárhogy remegsz is.

– Én csak egy szegény szerencsétlen kefekötő vagyok, Felség – jajgatott. – Éppen iddógtam egy kicsit, amikor egyszerre csak azt mondja Április Bolondja...

– Én egy árva szót se szóltam – szabadkozott Április Bolondja.

– De szóltál – felelt vele a Kefekötő.

– Tagadom – mondta Április Bolondja.

– Tagadd – szólt a Király –, annyi baj legyen. Folytassuk!

– A Mormota is ott volt, és azt mondta... – folytatta a Kefekötő jobbra-balra pislantva, attól való féltében, hogy hátha a Mormota is tagadni fog. De a Mormota semmit sem tagadott. Az aludt, mint a bunda.

– Én éppen bort töltöttem a poharamba – szólt a Kefekötő.

– Mit mondott a Mormota? – szólt most közbe az ügyész.

– Arra már nem emlékszem – felelte a Részeg Kefekötő.

– Akkor üssétek le a fejét – kiáltott a Király.

A szegény Kefekötő kiejtette kezéből a borospoharat, térdre rogyott és így könyörgött:

– Én csak egy szegény, szerencsétlen kefekötő vagyok.

– Igen! – üvöltött a Király. – Szegény, szerencsétlen kefekötő, aki folyton iszik és eszik is. Kefét eszik, kefét.

Erre az egyik tengerimalac „hangos derűlségre fakadt” és éljenezni kezdett. A teremőrök azonnal „rendet teremtettek”.

Akarjátok tudni, gyerekek, hogyan?

Hoztak egy zsákot, fejfelé beledugták a tengerimalacot, kötelekkel jól bekötözték a zsák száját, aztán ráültek. Ezt jelenti az a kifejezés, hogy „rendet teremtettek”.

– Jaj, de örülök, hogy láttam ezt – mondta Évike. – Annyiszor olvastam az újságokban, hogy a törvényeségi tárgyalások végén az elnök „az éljenezést és tettségnyilvánítást elfojtotta” s a teremőrök „rendet teremtettek”, de eddig sohasem értettem.

– Ha nem tudsz egyebet mondani – szólalt meg a Király –, akkor mehetsz. Indulj! Ott künn majd leütik a fejed.

– Hogyan mehetnék, Felség, hiszen térdepelek – felelt a Kefekötő.

– Akkor előbb állj föl – mondta a bölcs Király –, és csak azután távozz innen.

Erre a másik tengerimalac is „hangos derűtségre fakadt” és éljenezni kezdett. Az ő tetszésnyilvánítását szintén azonnal elfojtották.

– No, a tengerimalacoknak gyorsan ellátták a baját – gondolta Évike. – Most majd gyorsabban megy a dolog.

– Száraz a torkom, ihatnám, Felség – könyörgött a Részeg Kefekötő a Királynak, aki még mindig a vádiratot tanulmányozta.

– Várj csak! – szólt dühösen a Király.

Erre a Kefekötő nyakába szedte a lábát s úgy elfutott, mintha ott se lett volna. Az örök hiába szaladtak utána, túl volt az már ungon-berken.

– Szólítsd a következő tanút! – szólt oda a Király a Nyuszinak.

A második tanú a Hercegnő szakácsnéja volt, aki a paprikás dobozt mint bűnjelet magával hozta. Évike sejtette, hogy ez csak ő lehet, mert be se lépett a tárgyalóterembe, s azok, akik az ajtó mellett ültek, egyszerre mind tüszögni kezdtek.

– Mondj el mindent, amit tudsz – parancsolta a Király.

– Eszem ágában sincs – válaszolt a szakácsné.

A Király ijedten pislantott a Fehér Nyuszira, aki halkán súgta neki:

– Adj föl neki keresztkérdéseket, Felség.

Évike kíváncsian nyújtogatta a nyakát, mert azt hitte, hogy a keresztkérdés és keresztretjvény egyet jelent, ő pedig nagyon szeretett rejtvényeket fejteni.

A Király rettentő zavarba jött. Nem tudta, mit kérdezzen. Összefonta karját, sötét tekintetét vetett a szakácsnéra s torkát köszörülte. Végre mély hangon azt kérdezte tőle:

– Mondd meg nekünk, miből készül a túrós rétes.

– Paprikából – felelte a szakácsné.

– Málnaszörpből – szólalt meg egy álmos hang.

– Üssétek le a Mormota fejét! – üvöltött a Király.

– Dobjátok ki! Verjétek agyon! Bökjétek jól oldalbal! Tépjétek ki a szakállát!

Néhány percig a tárgyalóteremben fölborult a rend. Miután a Mormotának kitették a szűrét, és a rend ismét helyreállott, a szakácsné meglógott.

– Sebaj – mondta a Király, szemmel láthatóan megkönnyebbülve. – Szólítsd a következő tanút! – parancsolta nagy hangon, de közben halkán ezt súgta a Fehér Nyuszinak: – Ezt te vedd keresztkérdések alá, mert majd megpattan a fejem.

A Nyuszi az iratokban turkált. Évike kíváncsian várta, ki lesz a legközelebbi tanú, mert eddig még nemigen „tisztázták az ügyet”. Képzeljétek, gyerekek, mennyire meglepődött, amikor a Fehér Nyuszi éles, sipító hangon ezt kiáltotta:

– Évike.

TIZENKETTEDIK FEJEZET

Évike tanúvallomása

– Jelen! – kiáltott Évike.

De izgalmában elfelejtette, hogy az utóbbi percekben mekkorára nőtt, és amint sietve fölugrott, a szoknyája szegélye beleakadt az elnöki emelvénybe, ahol az elnök ült, a két szavazóbíró meg a jegyző, lesöpörte őket a közönség sorába, s ott evickéltek a földön, mint azok az aranyhalacszkák, amelyeknek medencéjét a múlt héten véletlenségből összetörte.

– Jaj, bocsánat, bocsánat! – kiáltotta magánkívül, s amilyen gyorsan csak tehetette, fölkapkodta őket a földről, mert egyre a szegény aranyhalacszkák jártak az eszében, s arra gondolt, hogy ezeket is gyorsan össze kell szedni és visszarakni az elnöki emelvényre, különben elpusztulnak.

– A tárgyalást ezennel felfüggesztem, mindaddig, míg mindenki el nem foglalja ismét a helyét – szólt harsogó hangon a Király, s szigorú tekintetet vetett Évikére.

Évike az elnöki emelvényre nézett, s látta, hogy a Gyík komát fejjel lefelé dugta vissza a helyére, s a szegény kis állat kínjában csak a farkával kapálódzott fölfelé, nem tudott visszafordulni. Évike megfogta és visszafordította s közben azt gondolta:

– Se nem oszt, se nem szoroz, hiszen nélküle éppúgy meglehetne a tárgyalás, mint vele.

Mihelyt egy kicsit magukhoz tértek a hivatalos személyiségek, megint összekeresgéltek a palatáblájukat, palavesszőjüket, s jegyezgetni kezdték az iménti baleset lefolyását. Csak szegény Gyík koma nem jegyezgethetett. Még mindig félájultan ült és tátott szájjal bámulta a mennyezetet.

– Mit tudsz az esetről? – kérdezte a Király Évikét.

– Semmit – felelt Évike.

– Éppenséggel semmit? – faggatta a Király.
– Éppenséggel semmit – felelt Évike.
– Ez nagyon fontos vallomás – mondta a Király a két szavazóbíróhoz fordulva.

A Bírák már éppen le akarták ezt írni palavesszőjükkel, amikor a Fehér Nyuszi közbeszólt:

– Nem fontos, azt akarta mondani Felsőged.
– Persze hogy nem fontos, hiszen azt mondtam – igazította ki a Király. Aztán magában halkán ismételte: „Fontos, nem fontos, fontos, nem fontos”, mintha próbálgatná, melyik hangzik jobban.

Az egyik szavazóbíró ezt írta: „Fontos”. A másik meg ezt: „Nem fontos”.

Évike jól láthatta mindezt, hiszen közvetlenül mellettük állt és szinte előtte volt a palatáblájuk, de – gondolta magában – az egész nem fontos.

Ekkor a Király, aki egy darabig szerényen írogatott a jegyzőkönyvébe, fölkiáltott:

– Csönd! – aztán olvasni kezdte a jegyzőkönyvből: – Negyvenkettedik paragrafus. Mindenki, aki egy kilométernél hosszabb, köteles távozni a tárgyalóteremből.

Valamennyien Évike-re pillantottak.

– Én nem vagyok hosszabb egy kilométernél – mondta Évike.

– De igen – mondta a Király –, csaknem két kilométer vagy.

– Dehogyan megyek el – ellenkezett Évike. – Különben is, nem ezt mondja a törvény, most tetszett kitalálni.

– Ez a legrégebbi rendelet az egész könyvben – szólt a Király.

– Akkor az első paragrafus volna, nem pedig a negyvenkettedik – szólt Évike.

A Király elsápadt és gyorsan becsapta a könyvet.

– Kihirdetem az ítéletet – kiáltotta remegő hangon.

– Előbb bizonyítékra van szükségünk, Felsőg – ugrott föl a Nyuszi. – Most hozták ezt a levelet.

– Mi van abban a levélben? – kérdezte a Király.
– Még nem bontottam föl – mondta a Fehér Nyuszi –, de úgy látszik, a letartóztatott küldte valakinek.
– Minden valószínűség szerint valakinek küldte, mert senkinek nem küldhette, legalább ez szokatlan volna – szólt a Király.

– Kinek van címezve? – kérdezte az ügyész.
– Nincs rajta címzés – mondta a Fehér Nyuszi.
– A borítékra nincs semmi írva.

A Fehér Nyuszi most kivette a borítékból az írást. Így szólt:

– Nem is levél, hanem vers.
– A vádlott keze írása? – kérdezte az ügyész.
– Nem – felelt a Fehér Nyuszi –, és ez fölöttébb gyanús.

A két szavazóbíró elsötétedett.
– A vádlott nyilván hamisította valakinek a keze írását – jelentette ki a Király.

Erre a két szavazóbíró arca fölragyogott.
– Nem én írtam, Felség – szólalt meg a Piros Alsó –, nem is bizonyíthatják rám, hogy én írtam volna. Még a nevem sincs alatta.

– Annál rosszabb – mondta a Király. – Csak az fél aláírni a nevét, aki valami rosszban sántikál. Becsületes ember bátran aláírja.

Mindenki megtapsolta a Királynak ezt a kijelentését. Ez volt az első okos dolog, amit mondott.

– Ezzel a bűnössége kétségtelenül be van bizonyítva – kiáltotta az ügyész. – Le kell tehát ütni...

– Semmi sincs bebizonyítva – állapította meg Évike.
– Hiszen még azt se tudja, hogy mi van ebben a versben.

– Olvasd föl! – parancsolta a Király a Fehér Nyuszinak.

A Fehér Nyuszi föltette a pápaszemét.
– Hol kezdjem, Felség? – kérdezte.
– Kezdd a kezdetén – mondta a Király –, és leghelyesebb, ha a végén végzed.

Halálos csönd támadt, a Fehér Nyuszi ezt a verset olvasta föl:

*Án-tán tórész
Tük-fész főrész
Áné-tané csokoládé,
Kiki-riki, rossz.*

– Ez eddig a legfontosabb bizonyíték – mondta kezét dörzsölgetve a Király. – Kihirdetem tehát...

– Egy pengőt adok annak, aki megmagyarázza – szólta Évike, mert néhány perc alatt akkorára nőtt, hogy most már senkitől se félt és bátran belevágott a Király szavába is. – Nincs ennek semmi, de semmi értelme sem.

A két szavazóbíró ezt írta a palatáblájára:

„Évike szerint a versnek nincs semmi értelme.”

De azért senki se vállalkozott arra, hogy a verset meg is fejtse.

– Ha nincs semmi értelme – szólta a Király –, annál jobb, legalább nem kell törni rajta a fejünket. De mintha mégis volna valami értelme – folytatta a Király, a térdére teregetve a verset és fél szemmel rásandítva.

– Itt az van, hogy „Kikeriki, rossz”. Szóval te bevallod, hogy rossz vagy?

A Piros Alsó a fejét rázogatta búsan.

– Nem vagyok én rossz – mondta.

Ami igaz is lehetett, hiszen szegény csak afféle keménypapírból volt, mint a többi kártya.

– No jó – folytatta a Király, s tovább morzsolta maga elé a vers szavait. – Azt írja itt: „án-tán tórész”. Ez még hagyján. De utána, tekintetes törvényszék, már súlyosabb dolog következik, s a vádlott, letépve álarcát, kivetkőzve minden emberi szemérméből, nyíltan bevallja, hogy „füzfé, főrész”. Majd ezt olvasom itt: „Áné-tané csokoládé”. Kell ennél több? Ezennel kihirdetem az ítéletet – mondta már vagy huszadszor.

– Előbb vádat kell emelni, csak azután lehet kihirdetni az ítéletet – szólta közbe az ügyész.

– Nem – dobantott a Király. – Előbb kihirdetem az ítéletet, csak aztán emelek vádat.

– Ostoba számárság! – kiáltotta Évike. – Vád nélkül nem lehet ítéletet hirdetni.

– Fogd be a szád! – ordította rákvörösen a Király.

– Nem fogom – felelte Évike.

– Üssétek le a fejét! – őrzöngött a Király.

De senki se mozdult.

– Nem ijedek meg tőletek – mondta most Évike, aki éppen akkora lett, mint amekkora volt rendesen.

– Hiszen ti mind csak kártyalapok vagytok.

Erre a szóra az egész játék kártya, mind a harminckét lap – a levegőbe röppent és ráporzott. Évike dühösen is, riadtan is fölsikoltott, s próbálta lerázni magáról a kártyákat. Hát egyszerre megint csak ott heverészett az árokparton, feje a nénje ölében pihent, s a nénje vigyázatosan éppen néhány száraz levelet söpört le, mely a fáról hullott Évike arcába.

– Évike, kelj fel, vár a jó tejfel – mosolygott rá a nénje. – De jót aludtál.

– Jaj, de furcsát álmodtam – dörzsölgette a szemét Évike, s amennyire vissza tudott emlékezni, elmesélte nénjének ezeket a különös kalandokat, melyeket itt olvastatok. Mire befejezte, a nénje megcsókolta és így szólt:

– Igazán furcsát álmodtál. De most szaladj be uzsonnázni. Már későre jár.

Évike fölugrott és futott, de egyre az járt az eszében, hogy milyen csodálatos álmot is álmodott.

Amikor Évike elszaladt, a nénje még sokáig ült ott. Tenyerébe hajtotta a fejét, nézte a leáldozó napot, s Évike gondolt meg az ő csodálatos álmára, közben pedig ő maga is elkezdett álmodni. Először azt álmodta, hogy Évike kis kezével átölelte a térdét s csillogó szemével rátekint. Hallotta az édes hangját. Látta aztán, amint

hátraveti fejét, hogy a szemébe csüngő makrancos haj-
tincset visszarázza. Talán elképzelte ezt, s körötte az
egész rét megelevenedett és benépesült azokkal a furcsa
alakokkal, akikről kishúga álmodott.

Lábánál megzizzent a fű s a Fehér Nyuszi surrant
el, a közeli tóban a riadt Egér a hullámokat hadarva
úszkált, s hallotta, hogy cseng a pohár Április Bolond-
jának meg a Részeg Kefekötőnek soha véget nem érő
dárídóján, hogy rikácsol a Király, aki szerencsétlen
vendégei fejét leütteti, hogy prüszköl a disznópólyás
a Hercegnő ölében, hogy csörömpölnek köröttük a
tányérok meg a tálak, hogy vijjog a Griffmadár, hogy
csikorog Gyík koma palavesszője, és a zsákba dugott
tengerimalacok visítása összeolvadt a boldogtalan
Tengeri Herkentyű távoli zokogásával.

Igy ült ott, szemét behunyva, és Tündérország-
ban képzelte magát. De tudta, hogy csak a szemét kell
fölnyitnia, s minden újra unalmas valósággá szürkül.
A füzet csak a szellő zizegteti, a tó vizét csak a haj-
ladozó nád borzolja, a poharak csengése pedig nem
egyéb, mint a bárányok csengettyűje, a Király riká-
csolása a pásztorfiú hangja, aztán azt is tudta, hogy
mihelyt föltekint, a pólyás prüszkölése, a Griffmadár
vijjogása s minden különös zaj a közelben sürgő-forgó
majorság zagyva lármájává lesz, és a Tengeri Herken-
tyű fojtott zokogása csak a tehenek távoli bőgése.

Végül elképzelte, hogy kishúga felnő, férjhez
megy, de asszonykorában is olyan tiszta, hű gyermek-
szíve lesz, mint most. Akkor majd maga köré gyűjti a
kisgyermekeket, mesél nekik sok furcsa mesét, talán
elmondja ezt a régi mesét is Tündérországról, s azok
kíváncsian, csillogó szemmel hallgatják. Ő pedig átérzi
együgyű bámulatukat, örömét leli együgyű örömké-
ben, mert visszaemlékszik, milyen boldog volt egyszer
nyáron, amikor még ő is gyermek volt.

UTÓSZÓ

„Mi a különbség a holló
meg az íróasztal között?”

Az eredeti kérdés Lewis Carroll klasszikusában így hangzik: *“Why is a raven like a writing desk?”*, ezt tükörfordításban talán valahogy így lehetne visszaadni: *Miért hasonlít a holló az íróasztalhoz?* Az angol mondat két alapvetően különböző dolog között hasonlóságot feltételez, illetve ennek a látszatát, a bizonyos logika szerint megoldható rejtvény – fejtörő – látszatát kelti. A cím-ben idézett magyar fordítás pont *fordítva*, az eddig nyilvánvalónak tűnő különbségre kérdez rá, ezzel valami alapvető hasonlóságra, illetve közös alapra utal, amihez képest beszélhetünk a két dolog különbségéről.

A fordításról szóló értekezésekben a fentihez nagyon hasonló gondolatmenettel találkozhatunk. Kissé leegyszerűsítve a kérdést, azt is mondhatnánk, hogy a fordítással kapcsolatos kérdések nagy része alapján véve hasonlóság és különbség kérdésre vezethető vissza, jóllehet az okokat koronként másként magyarázzák. Fordítás és eredeti hasonlóságát biztosította már az eredeti szerző – korokon és nyelveken átívelő – szelleme, a gondolat és az érzések egyetemessége vagy éppen csak a könyvborítón szereplő idegen név, a különbség – elterjedtebb nevén *hűtlenség* – okaiért a rossz fordító, a nyelvek, illetve a kultúrák közti eltérés tehető felelőssé. Másrészt, ha egy pillantást vetünk a magyar műfordítás-kritika gyökereire és a jelenséggel foglalkozó huszadik század eleji írásokra, akkor akár további párhuzamokat is vonhatunk.

A kérdést általában kétfelől közelítették meg: egyrészt arról írtak, hogy hogyan kell jól fordítani (elméletben), itt a kiindulási pont a hasonlóság, illetve annak egy extrém fokozata, az azonosság elvárása. Az alapelv tehát az, hogy egy fordítás akkor jó, ha tökéletes mása az

eredetinek, ennek elérését azonban bizonyos tényezők – a nyelvek, kultúra különbsége – gátolják, de ezek csak kihívások, a fordító számára megoldandó rejtélyek, az alapelv pedig azt sugallja, hogy létezik tökéletes megoldás. Másrészt, az elkészült műfordítások megítélésénél leginkább a *miben különböznek?* kérdésén volt a hangsúly, és minél több különbséget tudott felsorolni a kritikus, annál rosszabbnak ítélte a művet. Azonban egy irodalmi alkotás vizsgálata esetén csupán egyetlen szempont figyelembevételre többnyire egysíkú értékeléshez vezet, főleg akkor, ha ez a szempont egy feltételezésen, de talán inkább mítoszon alapszik, hiszen az, hogy *miért hasonlít*, már régóta nem kérdőjeleződött meg. Ez még furcsább annak fényében, hogy mikor felmerül a kérdés – hogy milyen kapcsolat van eredeti és fordított mű között *valójában* –, a nyugatosok és főleg Kosztolányi fordításai nyomán, nem érkezik olyan válasz, amely máig meggyőzően támasztaná alá azt, hogy egy fordítás esetében a teljes azonosság elérhető cél lenne, ezért az erre való törekvés minden más szempontot felülírna, mind az írás, mind az értékelés során.

Ha nem veszünk tudomást a kérdésről, akkor a Carroll-mű magyar fordításainak történetét a következőképpen írhatjuk le – nagyon hasonlóan ahhoz, ahogy ez sok helyen ma is olvasható:

Kosztolányi Dezső a harmincas évek elején kezébe vette Lewis Carroll (oxfordi matematikaprofesszor, igazi nevén Charles Lutwidge Dodgson, aki Alice Lindnek, dékánja kislányának mesélt a zsebórárt viselő nyusziról) népszerű könyvét és lefordította *Évike Tündérországban* címmel, amit 1936-ban ki is adtak, Fáy Dezsőnek a magyar szöveghez készített rajzaival. A mese (nonszensz regény?) legközelebb 1958-ban jelent meg, *Alice Csodországban* címmel, Szobotka Tibor átdolgozásában, aki Kosztolányi művét igyekezett hozzáigazítani az angol eredetihez, mert a magyar szöveg szerint nem tett eleget a fordítási hűség kritériumának, de úgy tűnik, mégis

volt annyira jó (!), hogy ne az egészzet vesse el, hanem bizonyos részeket meghagyva, másokat az angol szöveg után lehetőleg szó szerint, de legalábbis szorosan fordítva barkácsoljon egy új verziót, amely így Kosztolányi fordításaként, zárójelben Szobotka Tibor átdolgozásában jelent meg, és kissé bizarr hibrid státusa ellenére máig több mint tíz kiadást ért meg. Tavaly készült el Varró Zsuzsa és Dániel fordítása, melyet Sir John Tennielnek az eredeti angol szöveghez készített illusztrációi díszítenek, és amely vállalkozás kimondott célja az volt, hogy több mint száz év után végre egy szöveghű, modern fordítás kerülhessen az olvasók kezébe Kosztolányi átköltése, erőltetett „magyarítása” és az ebből összerakott Szobotka-átdolgozás után. Az átköltéstől a félmegoldáson keresztül végre eljutottunk az eredetihez méltó, (szöveg)hű fordításhoz, hurrá – olvasható az internetes kritikák, könyvismertetőik többségében.

De talán térjünk vissza egy kicsit bevezetőnk felvetéseihez, és nézzünk Kosztolányi Dezső segítségével egy kicsit a szöveghűség illúzióján túlra:

„...désir például azt jelenti magyarul, hogy vágy, a francia szó ötbetűs és magashangú, a magyar szó négybetűs és mélyhangú. (...) Dészir helyes értelmi fordítása tehát: vágy, de zenei fordítása inkább ez lehetne például: vezér. E két neheztség közt tétováz az, ki idegen verset akar átültetni. (...) Ezért mosolygok, valahányszor egy versfordítás hűségéről hallok. Kihez vagy mihez hű, a szótárhoz vagy a vers lelkéhez? Fordítani nem lehet, csak átültetni, újrakölneni.”

Kosztolányi itt ugyan a versek fordíthatóságáról és annak nehézségeiről beszél, de mi sem egyszerűbb ezt prózára, sőt Lewis Carroll művének fordítására alkalmazni, hiszen itt van például a történet egyik legembematikusabb szereplője, (a) Chesire Cat. A név – sőt, valójában a szereplő – lefordítása igen nagy kihívást jelent a magyar fordítóknak, több okból is. Az angolszász világban már ismert volt a mondás a vigyorgó chesire-i macskáról, ami a mű népszerűvé válásával széles kör-

ben vált használatossá, és a mondás magyar megfelelője talán „a vigyorgó, mint a fakutya” lehetne, Kosztolányi át is vette, így azonban John Tenniel rajzai a vigyorgó macskáról ellentmondásossá váltak a szöveghez képest. Az új Varró-fordításban viszont a „chesire-i macska” kissé nehezen értelmezhető (ami igen nagy szó, hiszen több olyan idegen kifejezés, amit feltehetőleg az értelmezhetőség, és nem „csak” a jól hangzás miatt Kosztolányi lecserélt, ma már az interkulturális, globalizált világban jól ismert), de még kimondani sem könnyű. De az *Évike Tündérországbán* nemcsak ezért érdekes, nem érdemes azzal hívnunk fel rá a figyelmet, hogy szavanként, kifejezésenként igyekszünk bebizonyítani, hogy ezt vagy azt mégis helyesen fordította a költő, illetve hogy az ún. szöveghű fordításhoz képest is mennyire igazolhatjuk egyik vagy másik döntését, hogy *mennyire egyezik az eredetivel*. Ellenben arról sem feledkezhetünk meg, hogy ez a könyv kimondottan egy másik alapján készült, Lewis Carroll művével szoros – csak nem feltétlenül vagy kizárólag eredeti/tökéletlen másolat – kapcsolatban van, és ez nemcsak Kosztolányi „magyar mesét akartam írni” szándéka miatt van így.

Érdemes lehet olvasás közben elgondolkodnunk azon, hogy *Tündérország* milyen messze lehet *Csodaország-tól*, illetve hogy ezen a képzeletbeli térképen hol lehet *Wonderland*, hogy *Alice*, *Évike* és *Alíz* miben hasonlítanak, miben hasonlíthatnak egymásra. Míg az egyik verzióban egy kissé kelekótya, vagyis éppenséggel bolond iparos az ötórás teáját fogyasztja, addig Kosztolányi az idő kérdésének megvitatásához meglehetősen eltérő italt talált szokványosnak a mi kultúránkban. De első olvasásnál talán hagyjuk az ilyen mélyenszántó gondolatokat és szórakozzunk a világ egyik ma is hallatlanul népszerű, számtalan fordítást, illetve képregény- és filmes adaptációt megélt történetén a huszadik század egyik legnagyobb magyar szóművészáéne ihletett átültetésében.

Szegi Enikő

TARTALOM

Első fejezet	
Lenn, a Nyuszi barlangjában.	7
Második fejezet	
Könny-tó.	15
Harmadik fejezet	
Versenyfutás a piros bársonyszékért meg egy hosszú, tarka, kacskaringós mese	23
Negyedik fejezet	
Gyík koma	30
Ötödik fejezet	
Tanácsot ad a Hernyó	39
Hatodik fejezet	
Paprika és pörpatvar	47
Hetedik fejezet	
Április Bolondja meg a Részeg Kefekötő	57
Nyolcadik fejezet	
Tenisz Ő Felsége, a Király udvarában	68
Kilencedik fejezet	
A Tengeri Herkentyű meséje	78
Tizedik fejezet	
Egyedem-begyedem tengertánc	86
Tizenegyedik fejezet	
Ki lopta el a túrós rétest?	93
Tizenkettedik fejezet	
Évike tanúvallomása	101
Utószó	
„Mi a különbség a holló meg az íróasztal között?”	107

A Cédrus Művészeti Alapítvány
megbízásából kiadja
a Napkút Kiadó Kft.
1043 Budapest, Tavasz u. 4.
Telefon: (1) 225-3474
Mobil: (70) 617-8231
E-mail: napkut@gmail.com
Honlap: www.napkut.hu

Felelős kiadó: Szondi György
Szöveggondozó: Kovács Ildikó
Tördelőszerkesztő: Szondi Bence

Nyomdai kivitelezés: Mt Gold Kft.

ISBN 978 963 263 347 3

1290 Ft

9789632633473

Milyen is a gyertyaláng, miután elfűjták? És mennyire világos egy vakablak? Hogy lehet megölni az időt? És milyen lehet egy francia egér, amelyet a keresztes hadjárat alatt Mátyás király telepített Magyarországra? Vajon békát vagy szokást kapott fel III. András magyar király?

Ám az első kérdés, amit talán feltesz a mai olvasó, hogy hogyan lett Alice-ból Kosztolányi Dezső Lewis Carroll-átültetésében Évike? Hogy kerül a magyar irodalom és folklór számos emléke egy kultikus abszurd regényébe? Mit keres Arany János népies idillje, a *Családi kör* szellemesen kiforgatva a viktoriánus Anglia híres gyerekkönyvében? És miként lesz a dölyfös Nyusziból Kosztolányi magyarításában „kormányfőtanácsos”?

Kosztolányi Dezső sokáig elfelejtett *Évikéje* a kulturális fordítás egyik legmerészebb példája – ami nem jelenti természetesen, hogy más Lewis Carroll-fordítások ne lehetnének érdekesek és értékesek. De az *Évike* is méltó párja az *Alice*-nak, a Kosztolányi-féle *Tündérország* pedig a viktoriánus *Csodaország*nak. A Kosztolányi-fordítás merész nyelvi leleményei, játékos-szellemes képversei, filozofikus mélységű szójátékai, az angol és a magyar kultúra határait egymásba villantó utalásai megérdemlik, hogy a *ma* gyermek és felnőtt olvasói Kosztolányi Évikéjével fedezzék fel a valós és valószerűtlen, hihető és hihetetlen világok igazán ki nem ismerhető határait.

Bánki Éva